

Regio Foodvalley

JAAARSTUKKEN 2022

JAAARSTUKKEN 2022

REGIO FOODVALLEY

Versie 0.3, 21-02-2023
Vastgesteld in de vergadering van
het algemeen bestuur van
Regio FoodValley op dd. 06 April 2023

Vastgesteld in de vergadering van
het dagelijks bestuur van
Regio FoodValley op dd. 05 April 2023

INHOUD

Inhoud	3
Voorwoord	4
Jaarverslag	5
Programmaverantwoording	5
Regio Foodvalley	5
Kaders werkprogramma's	9
Vennootschapsbelasting	28
Paragrafen	28
Jaarrekening	33
Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling	33
Balans	34
Wet Normering Topinkomens	39
Taakvelden	42
Overzicht baten en lasten 2022	43
Controleverklaring	47
Kerngegevens	51

VOORWOORD

Het begrotingsjaar 2022 is een opmerkelijk jaar geweest voor Regio Foodvalley. Een uitermate intensieve periode waarin samen met de regiogemeenten en provincies is gewerkt aan een verstedelijkingsakkoord met het Rijk. Bij het aangaan van dit akkoord kwam meteen boter bij de vis: toezeggingen vanuit het Rijk om 67 miljoen te steken in het goed bereikbaar maken van een aantal grote woningbouwlocaties in de regio. Ook is het na zeer intensieve lobby voor, maar hoofdzakelijk achter de schermen gelukt om het Rijk en beide provincies de noodzakelijke financiële toezeggingen te laten doen voor de verbreding van de Rijnbrug bij Rhenen. De komende jaren zal de regio, samen met de regiogemeenten regelmatig nieuwe afspraken maken met het Rijk over verdere investeringen.

Hoewel hier erg veel capaciteit en tijd in is gaan zitten, leidt het ook de aandacht af van andere regionale onderwerpen waar in 2022 aan is gewerkt. Zo begint de Regio Deal de eerste mooie resultaten op te leveren, is met onderwijsinstellingen en ondernemers de laatste hand gelegd aan een ambitieuze gezamenlijke Human Capital Agenda, is gewerkt aan een regionaal perspectief voor het landelijk gebied waar we grote veranderingen zien aankomen en is het initiatief van Regio Foodvalley om te komen tot een *Network for Insect Knowledge* inmiddels landelijk uitgerold. Immers: deze regio is niet alleen 'wereldkampioen eiwitten produceren' én het internationale kenniscluster rond eiwitten, maar wil dat in de komende decennia blijven. Ook als de eiwitten die geproduceerd worden deels zullen veranderen.

In deze jaarrekening legt het regiobestuur en de regiodirectie verantwoording af over de gedane inspanningen, behaalde inhoudelijke en financiële resultaten. Net als het voorgaande jaar sluit de regio het jaar af met een kleine plus, waarvoor het regiobestuur voorstelt dit in de algemene reserve op te nemen. Dit is nodig, omdat voor de al vaker aangekondigde verhuizing van het regiokantoor in 2023 een eenmalige investering moet worden gedaan voor de inrichting van het nieuwe kantoor. Hiervoor wil het regiobestuur geen extra bijdrage van de gemeenten vragen, maar dit vanuit de beperkte reserve van de regio dekken.

Ede, maart 2023
Arjen Droog,
Secretaris-directeur Regio Foodvalley

JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Op grond van art. 25, lid 1 onder a moet Regio Foodvalley verantwoording afleggen over de realisatie van de programma's. Daarover rapporteren wij hieronder in de context van de ambitie van de Regio Foodvalley om een Europese (economische) topregio op het terrein van food te zijn.

REGIO FOODVALLEY

Organisatie

Het regiokantoor van Regio Foodvalley bestaat uit een klein team van mensen dat het secretariaat voert, zicht houdt op de uitvoering van projecten en programma's en nieuwe programma's helpt opzetten. Het regiokantoor leunt daarbij op capaciteit die door gemeenten beschikbaar wordt gesteld. Daarnaast wordt rond een aantal inhoudelijke onderwerpen afstemmingsoverleg gevoerd, denk hierbij aan internationalisering/Europa en marketing en communicatie.

De capaciteit van gemeenten wordt met name geleverd op projectniveau. Deze projecten vinden plaats binnen de programma's van Regio Foodvalley. In 2022 waren dat:

Programma Landbouwtransitie

Programma Voeding voor gezond leven

Programma Energietransitie

Programma Human Capital

Programma Innovatie, Clustervorming en Circulaire Economie

Programma Fysieke randvoorwaarden

Programma Quality of living

De programma's zijn thematische programma's, die in veel gevallen meerdere beleidsprogramma's raken. Uit de thematische programma's vallen de bijzondere accenten in de ambities van de regio op te maken. De uitvoering van de projecten onder deze programma's liggen bij gemeente of andere partners uit de Economic Board. Het regiokantoor voert zelf meestal geen projecten uit. Het regiokantoor vormt de uitvalsbasis van programmamangers.

Inzicht in lasten en baten

De jaarrekening 2022 is uitgesplitst in lasten en baten die betrekking hebben op bedrijfsvoering en baten en lasten op het gebied van de programma's. Het grootste deel van de programma's van Regio Foodvalley worden financieel via de trekkende gemeenten verrekend.

Regio Foodvalley hanteert een toelichtingsgrens van € 40.000 bij de toelichting van afwijkingen in de jaarrekening.

Uitvoerende afdeling	Uitgaven/Inkomsten	Budget primitief	Budget wijziging	Budget definitief	Werkelijk	Vrije ruimte
Kosten Regiokantoor		0	0	0	-76.655	76.655
001 Regiokantoor	Inkomsten	-1.863.000	0	-1.863.000	-2.278.400	415.400
002 Economic Board	Inkomsten	-45.000	0	-45.000	-75.004	30.004
	Inkomsten	-1.908.000	0	-1.908.000	-2.353.404	445.404
001 Regiokantoor	Uitgaven	1.863.000	0	1.863.000	2.082.079	-219.079
002 Economic Board	Uitgaven	45.000	0	45.000	194.670	-149.670
	Uitgaven	1.908.000	0	1.908.000	2.276.749	-368.749
Eindtotaal		0	0	0	-76.655	76.655
Programmakosten		0	0	0	0	-115.000
003 Landbouwtransitie	Inkomsten	-319.789	0	-319.789	-359.971	40.182
	Uitgaven	319.789	0	319.789	359.971	-40.182
003 Landbouwtransitie		0	0	0	0	0
004 Voeding voor gezond leven	Inkomsten	-232.800	0	-232.800	-288.080	55.280
	Uitgaven	232.800	0	232.800	288.080	-55.280
004 Voeding voor gezond leven		0	0	0	0	0
005 Energietransitie	Inkomsten	-217.900	0	-217.900	-551.126	333.226
	Uitgaven	217.900	0	217.900	551.126	-333.226
005 Energietransitie		0	0	0	0	0
006 Human Capital	Inkomsten	-353.900	0	-353.900	-158.283	-195.617
	Uitgaven	353.900	0	353.900	158.283	195.617
006 Human Capital		0	0	0	0	0
007 Innovatie,clusterv.en circ.economie	Inkomsten	-203.900	0	-203.900	-460.391	256.491
	Uitgaven	203.900	0	203.900	460.391	-256.491
007 Innovatie,clusterv.en circ.economie		0	0	0	0	0
008 Fysieke randvoorwaarden	Inkomsten	-299.800	0	-299.800	-538.877	239.077
	Uitgaven	299.800	0	299.800	538.877	-239.077
008 Fysieke randvoorwaarden		0	0	0	0	0
009 Quality of living	Inkomsten	-238.900	-115.000	-353.900	-440.439	86.539
	Uitgaven	238.900	0	238.900	440.439	-201.539
009 Quality of living		0	0	0	0	-115.000
Eindtotaal		0	0	0	0	-115.000

Algemeen

Op het moment dat een begroting voor Regio Foodvalley wordt opgesteld duurt het nog een jaar voordat dat begrotingsjaar start. In die tussentijd gebeurt er veel, en ook gedurende het begrotingsjaar zijn er volop ontwikkelingen. Door de actualiteit worden soms nieuwe projecten ingegeven, of komen partners met waardevolle initiatieven die bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren. Door deze onvoorspelbaarheid zijn de afwijkingen in de werkprogramma's van nature wat groter dan de bedrijfsvoering, die een veel voorspelbaarder verloop kent. Bij een aantal programma's zijn de werkelijke lasten hoger dan de definitief begrote lasten voor 2022. Deze begrotingsoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten

Verschillenanalyse

	Regiokantoor	Werkprogramma's	Totaal
Begroot 2022	€0	€0	€0
Realisatie 2022	€76.655	- €0	€76.655 voordelig
Resultaat 2022			€76.655 voordelig

Het verschil tussen de begroting 2022 en het resultaat bedraagt €76.655 voordelig. In onderstaande verschillenanalyse wordt (afgerond) zichtbaar hoe dit resultaat tot stand is gekomen.

Regiokantoor	
Vorming en opleiding	€ 25.000 (voordelig)
Reis-en verblijfskosten	€ 17.000 (nadelig)
Accountant	€ 13.000 (voordelig)
Rente	€ 18.000 (voordelig)
Overige diensten en werkzaamheden	€ 31.000 (nadelig)
Bijdragen derden	€ 69.000(voordelig)
TOTAAL	€ 77.000 (voordelig)

Regiokantoor

Vorming en opleiding € 25.000 V

Mede door de coronacrisis zijn er weinig opleidingen en cursussen gevolgd.

Reis- en verblijfskosten € 17.000 N

In deze kosten zitten onder andere de kosten voor de buitenlandse studiereizen en de bijeenkomst in het kader van de regiodagen.

Accountantskosten € 13.000 V

Het is niet meer toegestaan om de kosten van de accountant transitorisch op te nemen, maar in het jaar dat de werkzaamheden gedaan worden in de exploitatie te nemen.

Rente €18.000 V

Door het Rijk is in 2022 weer rente vergoed op het tegoed inzake schatkistbankieren

Overige diensten en werkzaamheden €31.000 N

De factuur voor jaarlijkse bijdrage aan Foodnl 2021 is pas in 2022 ontvangen

Bijdragen derden €69.000 V

De inzet van een van de medewerkers hebben we deels ten laste kunnen brengen aan een van de programma's.

Beleidsindicatoren

1. Formatie

De toegestane formatie voor 2022 is 0,035 fte. Er hebben in 2022 geen mutaties plaatsgevonden op de toegestane formatie. De indicator is gerelateerd aan het aantal inwoners deelnemende gemeenten gedeeld door 1000.

2. Bezetting

De werkelijke bezetting op 1-1-2022 was 9,39 fte, op 31-12-2022 13,42 fte. De gemiddelde bezetting over 2022 was 11,41 fte.

3. Apparaatskosten

De totale apparaatskosten zijn € 2.646.749.

4. Externe inhuur

De indicator externe inhuur wordt uitgedrukt in het % van de kosten van de externe inhuur ten opzichte van de kosten van de totale loonsom + totale kosten van de inhuur externen. De totale salariskosten zijn € 2.051.488. Hiervan is € 963.787 te relateren aan externe inhuur. Dit betreft 46,98%.

5. Overheadskosten

De indicator Overhead wordt uitgedrukt in het % van de kosten van de overhead ten opzichte van de totale begroting.

De totale lasten van de overhead bedragen € 2.015.443. De totale realisatie bedraagt € 5.443.917. Dit betekent dat de overheadskosten 37,02% bedragen in het totaal.

KADERS WERKPROGRAMMA'S

Landbouwtransitie

Het programma Landbouwtransitie en Vitaal Platteland wordt ingevuld op basis van de ambitie van de Strategische Agenda 2020 – 2025: *Regio Foodvalley gaat voor een toekomstbestendige AgriFood keten en een vitaal platteland. We werken aan een transitie van het voedselsysteem waarbinnen de agrarische sector gezond is, circulair werkt en in verbinding is met ketenpartners en de maatschappij. Regio Foodvalley wil de komende 10 jaar een proeftuin zijn en blijven met innovatie- en experimenteerruimte.*

Door middel van zes (sub)programma's wordt uitvoering gegeven aan de realisatie van de doelstellingen. Sommige (sub)programma's dragen bij aan alle hoofdoelen, andere aan één of enkele hoofdoelen.

Landbouwnetwerk Regio Foodvalley

Regio Foodvalley heeft ook in 2022 bijgedragen aan de organisatie van het Landbouwnetwerk. Met die bijdrage hebben de netwerkregisseurs hun werk kunnen voortzetten t.b.v. het organiseren van bijeenkomsten, het bemensen van het Agroloket en het actueel houden van de bijbehorende informatie-website.

Regio Deal Foodvalley

Spoor 1 van de Regio Deal, versnelling Landbouwtransitie Foodvalley, valt inhoudelijk onder het programma Landbouw. In 2022 draaide de proeftuin m.b.t. emissiereductie, circulair veevoer en verbetering van bodem- en waterkwaliteit volop. Daarnaast is hard gewerkt aan het verzamelen en verspreiden van kennis over verdienmodellen. Het beoogde meetnetwerk is in 2022 helemaal uitgerold en opgestart, waarmee over een groot deel van 2022 al meetresultaten zijn verzameld. Meer inhoudelijke toelichting is beschikbaar via de voortgangsrapportages van de Regio Deal.

Schone luchtakkoord

In 2022 is opdracht verleend voor de uitvoering van de pilot Fijnstof Emissie Plan (FEP) in de pluimvee sector. Dat gaat om het ontwikkelen van bedrijfsspecifieke emissiereductieplannen, wat een voorstel is uit het sectorplan pluimvee van de pluimvee sector. Een dergelijk FEP voor alle bedrijven past bij de opgave in onze regio m.b.t. het Schone Lucht Akkoord. In de pilot wordt onderzocht of dit werkbaar is en wat een goede methode is om tot een dergelijk FEP te komen. De eerste verkenning voor deze pilot is in 2022 gestart.

Interbestuurlijk programma Vitaal platteland / Gebiedsgerichte aanpak stikstof

Met het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP VP) werken rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samen aan een regiospecifieke benadering van onder meer landbouw, natuur, milieu, kwaliteit van leefomgeving en water. Onder andere door middel van gebiedsprocessen in De Valk, Veenhuizerveld en het Binnenveld wordt via een integrale gebiedsaanpak met betrokken partijen gezocht naar een optimale mix aan maatregelen binnen de doelen voor het landelijk gebied.

Vrijkomende Agrarische Bebouwing

In 2022 zijn de activiteiten opgestart om te komen tot een actualisatie van het functieveranderingsbeleid, in afstemming met het opstellen van het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied.

Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG) Regio Foodvalley

Ten tijde van het opstellen van het jaarplan was sprake van een 'Landbouwperspectief'. Mede vanwege de komst van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de opdracht aan provincies om een Provinciaal Programma Landelijk Gebied op te stellen, is begin 2022 besloten ons perspectief ook de breedte van het landelijk gebied te geven. De eerste uitwerking hiervan is een contourennotitie die in de gemeenteraden is behandeld, waarbij wensen en bedenkingen zijn meegegeven. Daarnaast heeft de Economic Board een advies gegeven voor de uitwerking naar het RPLG. Voor de Contourennotitie is een dialoogsessie gehouden met partners van het Landbouwnetwerk en andere stakeholders. In de tweede helft van 2022 is gewerkt aan de uitwerking, waarbij onder meer een werkatelier is gehouden met de stakeholders.

Voeding voor een gezond leven

Wat hebben we bereikt in 2022?

- **Interventies op gezonde voeding, beschikbaarheid van alternatieve (groene) eiwitbronnen, gezonde voedselomgeving en tegengaan voedselverspilling worden uitgevoerd en uitgerold.**

We hebben houten boxen ontwikkeld die tijdens de Floriade in Almere op het paviljoen van de provincie Gelderland hebben gestaan om de thema's van de Regio Foodvalley rondom voedsel toe te lichten. Doel van de boxen is het creëren van bewustwording over de noodzaak van een verandering in ons voedselsysteem en wat iedereen daar zelf aan kan doen en wat daarvoor aanwezig is (in de regio). Na afloop van de Floriade zijn de boxen beschikbaar om in de gemeenten te gebruiken, soms gekoppeld aan bepaalde evenementen. Diverse gemeenten hebben hiervan

al gebruik gemaakt, anderen gaan dat in 2023 nog doen. In November 2022 is de VeggieChallenge in de regio gehouden. Bedrijven en hun medewerkers konden hieraan meedoen om meer plantaardig te eten met een handige app en een spelelement. Negen organisaties (bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden) hebben hieraan meegedaan met in totaal meer dan 250 werknemers.

Er is in 2022 ook een start gemaakt met het voorwerk voor een mogelijk internationaal project om te kijken hoe de keten van plantaardige eiwitten in elkaar zit en waar de barrières zitten voor opschaling van het aantal producten op basis van plantaardige eiwitten. De voorbereidingen voor dit mogelijke project lopen nog door in 2023.

Er is een studentenonderzoek uitgevoerd i.s.m. gemeenten en het programma rondom o.a. gezonde schoolomgeving (genomineerd voor een award binnen de WUR) en op dit moment heeft de gemeente Ede ook een afstudeerstudent op dit thema.

Samen met de AgriFoodCapital regio in N-Brabant en Greenport Venlo in Limburg is het project Keukenkanjers opgestart. Dit is een educatief programma voor basisschoolleerlingen rondom gezond, duurzaam en regionaal voedsel. Gebaseerd op wetenschappelijke basis zijn lespakketten ontwikkeld waar leerlingen op boerderijen kijken, samen koken en kennis opdoen. Op 5 scholen (waarbij 1 in Regio Foodvalley, in de gemeente Scherpenzeel) is dit jaar een pilot gedraaid die na evaluatie in 2023 wordt opgeschaald. Uiteindelijk moet dit een landelijk traject worden.

- **De proeftuin Voedselverspilling voert haar actielijnen uit i.s.m. partners.**
- **Geleerde lessen uit interventies worden gedeeld en uitgedragen.**

- **We weten bij welke lokale initiatieven we kunnen aansluiten om voedselverspilling, lokaal geproduceerd voedsel en de beschikbaarheid van alternatieve eiwitbronnen onder aandacht te brengen bij inwoners**

De korte keten initiatieven in de regio hebben hun krachten gebundeld in het Platform korte keten. Hier wordt met name gekeken naar gezamenlijke behoefte en er is een agenda met acties opgesteld. Tweemaal is een bijeenkomst gehouden met ondernemers en lokale/regionale initiatieven (zoals Eerlijk Eten uit de Streek, Bakkersgrondstof, Vallei Groenten, de Groenerie). Er is een communicatiecampagne opgestart onder de naam ValleiProefLokaal waar zo'n 30 ondernemers hun korte keten producten beter vermarkten, sociale mediatraining krijgen en gezamenlijke marketing uitvoeren. Daarnaast zijn op het gebied van voedselverspilling en aanbod van plantaardige (alternatieve) eiwitbronnen het met name ondernemers die hiermee bezig zijn. We hebben daar inmiddels goede contacten mee. We participeren in een project om businessmodellen te creëren voor plantaardige eiwitbronnen in de korte keten, samen met lokale ondernemers. De proeftuin Voedselverspilling is eind 2021 afgerond en de geleerde lessen zijn in 2022 in een eindrapport vevat en uitgedragen binnen de gemeenten van de Regio Foodvalley en daarbuiten.

- **Er is goede samenwerking in de regio op de vier thema's met bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden.**

Deze contacten zijn er, maar moeten zeker nog verder uitgediept worden. Dan kan de samenwerking ook nog verder versterkt worden. Door inzet van studenten bij onderzoeken, het lerend netwerk van gemeenten rondom gezonde voeding en preventie, frequente verbinding met de regiodeal-onderzoekers en bijeenkomsten met bedrijven en overheden is er een sterk netwerk in ontwikkeling. De thema's lenen zich soms voor cross-overs (bv. circulaire bedrijfsmodellen en korte ketens) en soms wordt er in kleinere groepen dieper ingegaan op projecten.

- **We hebben een beeld van welke partijen zich landelijk bezighouden met het promoten van het gebruik van (alternatieve) plantaardige eiwitbronnen.**
- **We onderhouden het netwerk van aanbieders en kijken met hen welke rol we daar als regio in kunnen spelen en wat we voor elkaar kunnen betekenen.**

We hebben diverse landelijke partijen in beeld, die zich bezighouden met het promoten van het gebruik van plantaardige eiwitten. Deze zijn voornamelijk gericht, via verschillende kanalen, op de consument. Voorbeelden zijn, de Green Protein Alliance (GPA), Transitie Coalitie Voedsel (TCV), Proveg en Greendish. Met alle partijen hebben we samengewerkt en zal in de toekomst in meer of mindere mate ook nog verder samengewerkt gaan worden.

- **De eerste acties vanuit het HIK zijn verankerd en we bepalen nu samen met de stakeholders een duurzaam sturingsmodel voor het HIK**

Allereerst is de naam van het HIK veranderd in NIK (Network for Insect Knowledge), omdat dit de lading van wat het NIK doet beter dekt. De eerste acties zijn verankerd. Er is duidelijk wat we hebben gedaan, gaan doen en welke partners daarbij betrokken zijn. Ook is met een aantal partners gekeken welke rol zij hebben ten opzichte van het NIK. Verder is er in eerste instantie tijd geïnvesteerd in het opzetten van een reële financieringsstructuur.

- **Het is binnen de insectensector duidelijk wie welke rol heeft en hoe we de sector verder kunnen laten ontwikkelen.**

De insectensector blijft in ontwikkeling en omdat de sector nog jong is, blijven rollen en participanten veranderen. Het zal de komende jaren nog een zoektocht blijven wat nodig is en wat uiteindelijk niet nodig is, met vallen en opstaan. Dit is ook geen rol (meer) van Regio Foodvalley, maar van het NIK, dat onafhankelijk opereert en aan het eind van 2023 zelfstandig moet zijn.

- **De coalitie preventie in Regio Foodvalley is versterkt (in partners en financiën) en verdiept (in thema's en impact)**

Het activiteitenplan van de coalitie preventie is uitgevoerd, met nadruk op tegengaan overgewicht en bijbehorende ziekten. Preventie levert veel gezondheidswinst op en legt minder beslag op de zorg, daarvoor zullen veel partijen moeten samenwerken. Er wordt gewerkt aan training van preventiepartijen zoals wijkteams, ouderenzorg, sportbedrijven etc. Er wordt gekeken naar de invloed van voeding op zorgbehoefte (bijvoorbeeld ziekenhuis Gelderse Vallei eten a la carte en het aantal ligdagen van patiënten), gezonde leefomgeving (kinderopvang, sport, wijk etc.) en vitale werknemers. De coalitie is bezig met een visie voor de komende jaren. Belangrijk voor Regio Foodvalley is dat er een lerend netwerk van gemeenten is opgezet, waarbij ambtenaren van sociale thema's, jongeren etc. bij elkaar komen rondom thema's die zij zelf aandragen.

Energietransitie

De gemeenten in Regio Foodvalley hebben in 2021 een ambitie neergezet om in 2050 een energie-neutrale regio te zijn. Deze ambitie sluit aan bij de afspraken die gemaakt zijn in het kader van het Klimaatakkoord, waarbij o.a. in 2030 komt 70 procent van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen zal komen.

In de Strategische Agenda is de energietransitie een van de thema's met een eigen programma. Bij het vaststellen van de strategische agenda is afgesproken dat we in 2050 energieneutraal zijn: evenveel energie opwekken als gebruiken. Alle woningen en bedrijven zijn aardgasloos. Inwoners en bedrijven gebruiken 30% minder energie ten opzichte van 2015. Als grote stap op weg daarnaartoe willen wij in 2030, 55% minder CO2 uitstoten ten opzichte van 1990. Daarom werken we samen aan energiebesparing, het grootschalig opwekken van duurzame energie en nieuwe manieren om onze huizen te verwarmen. In de Strategische Agenda is het volgende opgenomen:

1. Regio Foodvalley heeft in 2020 een Regionale Energiestrategie (RES). In de RES wordt – op basis van een breed opgezet stakeholdersproces – concreet inzichtelijk gemaakt hoe de regionale klimaatambitie kan worden gerealiseerd:
  - Inzicht in mogelijkheden regionale opwek en besparing en keuzes daarin,
  - Verdeling van bronnen voor warmte: uiterlijk in 2021 heeft Regio Foodvalley een regionaal warmteplan.
  - Consequenties voor de benodigde energie-infrastructuur.
2. Regio Foodvalley heeft in 2021 een vijfjarig Energieprogramma. Het Energieprogramma is ondersteunend aan de energiedoelstellingen van Regio Foodvalley en werkt concreet uit welke projecten, acties en activiteiten in de periode tot 2025 worden ondernomen om deze ambities te realiseren. Daarnaast bevat het programma afspraken over middelen, rollen en verantwoordelijkheden. Het programma wordt stapsgewijs opgebouwd, onder andere met bestaande acties.

Inmiddels is in de zomer van 2021 de RES 1.0 vastgesteld en hebben we daarmee een kader voor de uitvoering tot 2030. Er is daarmee inzicht gekomen in de mogelijkheden voor regionale opwek. De regio heeft een ambitie van 0.96TWh en er is een formeel RES-bod gedaan van 0.75TWh. Dit is door de gemeenteraden vastgesteld. In de RES1.0 is ook een bespringsopgave opgenomen. Ten aanzien van de regionale warmte is in de RES1.0 tevens de RSW (Regionale Structuur Warmte) opgenomen, die ingaat op de bovengemeentelijke warmtebronnen en structuur.

De consequenties voor de benodigde energie-infrastructuur worden geleidelijk aan steeds zichtbaarder en pregnanter. Door de ontstane netcongestie op zowel terug-levering alsook afname is een primaire focus op netcongestie en daarmee op het energiesysteem in de regio noodzakelijk. Er dient in nauwe samenwerking met de provincies via het PMIEK-aandacht te zijn voor een snellere uitbreiding van het netwerk, voor het programmeren en prioriteren en voor het bedenken van slimme oplossingen zoals flexibiliteit en de mogelijkheden van Smart Energy Hubs.

Deze hierboven genoemde onderdelen hebben een nauwe samenhang. In het regionaal energieprogramma 2022/2023 hebben we de verschillende activiteiten geïntegreerd om zo de inzet te focussen en te beperken. We hebben ervoor gekozen om geen programmaplan voor de komende 5 jaar te ontwikkelen omdat (1) de focus nu eerst uitgaat naar het uitvoeren van de RES en (2) het energiedomein hoog dynamisch is, zoals afgelopen periode door o.a. netcongestie en stijgende prijzen vanwege de Oekraïne-oorlog is gebleken.

Het regionaal Energieprogramma 2022/2023 geeft onder meer inzicht in proces naar Regionale Energie Strategie (RES) 2.0. Hierbij wordt de leidraad van NPRES (RES Advies-planmer) gevolgd, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen een Voortgangsrapportage RES 2.0 en een Herijking RES2.0. Vooralsnog wordt door regio Foodvalley een Voortgangsrapportage RES 2.0 opgesteld. In de Voortgangsrapportage RES 2.0, die per juli 2023 aan NPRES dient te worden opgeleverd, wordt een overzicht worden toegevoegd t.a.v. de bijdragen aan de vermindering van de CO2-uitstoot.

De lokale gemeenten hebben allen per december 2021 een Transitie Visie Warmte (TVW) opgesteld. Daarin zijn de stappen opgenomen voor de wijkuitvoeringsplannen in het kader van de Warmtetransitie. Het Energieprogramma 2022/2023 heeft geen acties ondernomen richting de wijkuitvoeringsplannen, omdat dit - mede op voordracht van alle acht de gemeenten - als een duidelijke lokale taak wordt beschouwd.

In zes opdrachten zijn de beoogde werkzaamheden en activiteiten beschreven die nodig zijn ter ondersteuning van de uitvoering van de opgave op lokaal niveau. In deze uitwerking zijn RES 1.0, de Handreiking RES 2.0 van NPRES, de evaluaties en moties en amendementen bij vaststelling van de RES 1.0 betrokken.

Naam	Thema's	Scope opdracht regionale ondersteuning
1: Grootschalige opwek en clusters	<ul style="list-style-type: none"> Bewaking realisatie bod RES 1.0 Afstemmen in uitvoering waar nodig Leren van elkaar 	<ul style="list-style-type: none"> Monitoren voortgang (kwantitatief op bod (wind, zon land, zon restgrond, zon dak), kwalitatief op beleid (waaronder oa. lokaal eigendom) en samenwerking) Bestuurlijke gesprek voorbereiden, ook in relatie tot planuitval
2: Zon op dak & Duurzaam ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> Zon op dak grootschalig versnellen <i>Energiebesparing bedrijven^[1]</i> <i>Isoleren bedrijven en instellingen</i> <i>Warmte en andere transities zoals industrie en circulariteit</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijk verkennen en uitwerken van mogelijkheden om bestaande (gemeentelijk) inzet extra impuls te geven waaronder energieloketten met bedrijvenloket of eventueel expertisecentrum Kennisdelen (ambt. & best.) Stand van zaken restgronden

[1] De cursieve thema's zijn geen primair onderdeel van de regionale opdracht maar hebben nadrukkelijk wel een relatie in de uitvoering die lokaal wordt uitgevoerd.

<p>3: Netinfra</p>	<ul style="list-style-type: none"> Afstemming publieke partijen met netbeheerders over volgorde, kansen en knelpunten Monitoren ruimtelijke uitbreiding infrastructuur Provinciale en landelijke aanpak netcongestie (REIS, GEIS) 	<ul style="list-style-type: none"> Kennisdelen (ambtenaren. & bestuurders) Inzicht in consequenties congestie voor uitvoering. Inzicht in handelsperspectief regio Programmeren, prioriteren, fasen/planning Keuzes nav congestie en programmeren
<p>4: Warmte & duurzaam wonen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Doorvertaling TVW's en concretiseren naar RSW <i>Energiebesparing & energieloketten</i> <i>Isoleren woningen</i> <i>Zon op dak (kleinschalig)</i> <i>Energiearmoede</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Afstemmen inzet bovengemeentelijke warmtebronnen Afstemmen planning en fasering TWV's in relatie tot netinfra Kennisdeling positiebepaling eigenaarschap warmte-infrastructuur. Ondersteuning van energieloketten
<p>5: Maatschappelijke betrokkenheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteunen in divers en inclusief communiceren en betrekken van inwoners van beleid tot uitvoering van projecten Stimuleren kwaliteit en navolgbaarheid besluitvorming irt participatie Signaleren en bundelen maatschappelijke thema's die spelen bij inwoners, maatschappelijke partners en volksvertegenwoordigers 	<ul style="list-style-type: none"> Kennisdeling en gemeenten ondersteunen bij lokale participatie en communicatie Ondersteunende campagnematige of communicatiemiddelen, met aandacht voor isoleren en consuminderen (lokaal maatwerk) Gezamenlijk onderzoeken of regionale participatie gewenst is.
<p>6: RES proces</p>	<ul style="list-style-type: none"> Strategisch gesprek ontwikkelingen die uitvoering RES beïnvloeden Invloed van lange termijn Strategische Agenda FV Opstellen Kadernotitie RES 2.0 Opstellen document RES 2.0 (incl RSW) 	<ul style="list-style-type: none"> Ophalen en monitoren van ontwikkelingen bij provincie, GEA, NP RES, Rijk, gemeenten, etc Kennisdeling organiseren

Human Capital

Ontwikkeling meerjaren Human Capital Agenda

In 2022 is het zwaartepunt binnen het programma Human Capital gaan liggen in de ontwikkeling van de meerjaren Human Capital Agenda 2022-2025. De Human Capital Agenda is bedoeld om activiteiten zo in te richten, dat ze bijdragen aan de doelstellingen van de grote variëteit aan organisaties en de gezamenlijke ambitie van Regio Foodvalley. De CHE is hier ondersteunend aan geweest. Met deze agenda brengen wij focus aan op concrete doelen. Eind 2022 is de ontwikkeling van de Human Capital Agenda voltooid, zodat begin 2023 de beoogde projecten en interventies opgestart kunnen worden.

Communicatieopgave

Om tot een regionaal breed gedragen Human Capital Agenda te komen zijn er met name eind 2021, maar deels ook in 2022 activiteiten ontwikkeld om dit voor elkaar te krijgen. Denk aan het organiseren van bijeenkomsten en het ontwikkelen van communicatie uitingen zoals een nieuwsbrief. In april 2022 is door de Stuurgroep Human Capital besloten om de communicatie rondom de Human Capital Agenda pas weer op te pakken, zodra de ontwikkeling van de agenda afgerond is.

Elk talent telt: Onderzoek Onbenut Arbeidspotentieel

In 2022 is het onderzoek Onbenut Arbeidspotentieel uitgevoerd. Dit onderzoek is opgezet als onderdeel van de doelstelling 'Elk talent telt' om een aantal doelgroepen te identificeren waar naar verwachting relatief snel winst te halen is richting de arbeidsmarkt. Concrete acties voortvloeiend uit dit onderzoek, met name bedoeld om belemmeringen voor geïdentificeerde groepen onbenut arbeidspotentieel weg te halen of te verminderen zodat de stap richting de regionale arbeidsmarkt gezet wordt, worden in 2023 verder opgezet.

Leven Lang Ontwikkelen (LLO)

In 2022 heeft Provincie Gelderland een subsidie opengesteld waar Regio Foodvalley vanuit het programma Human Capital een aanvraag ter waarde van € 435.000 voor heeft ingediend voor het financieren van projecten. Een van de twee pijlers binnen de regeling is het stimuleren van Leven Lang Ontwikkelen. Om deze aanvraag te organiseren (projectbegeleiding en ontwikkeling projectvoorstel) is ondersteuning vanuit de CHE en Debby Heltzel ingezet. Bij goedkeuring van de aanvraag worden de projecten in 2023 en deels 2024 uitgevoerd.

Toptalent kiest voor de regio

Om een duurzame verbinding van met name jong talent aan Regio Foodvalley te stimuleren, is in 2022 ingezet op ondersteuning van een aantal initiatieven voor jongeren. Deze vinden deels in 2023 plaats, maar ook in 2022 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Specifiek gaat het om de volgende platforms / evenementen:

- Techniekdag 2023
- Digital days 2023
- The Boardroom

Innovatie clustervorming en circulair

Experttafels

Het hoofddoel van het organiseren van experttafels is het tot stand brengen van kennisinteractie tussen ondernemers in de Maakindustrie en Food industrie en Food gerelateerde bedrijven in de regio. Experttafels worden door en voor ondernemers geïnitieerd en georganiseerd. De thema's variëren van procesoptimalisatie in de maakindustrie tot inzet van data voor het creëren van nieuwe verdienmodellen (servitization). Bij de experttafels zoeken we naar thema's die overkoepelend zijn. Binnen het project experttafels worden verschillende expertises uit de regio bij elkaar gebracht. De experttafels worden georganiseerd en financieel mogelijk gemaakt door Regio Foodvalley, provincie Gelderland en RCTGelderland. In 2022 jaar zijn vijf experttafels georganiseerd:

Thema	Spreker	Datum	Aantal deelnemers
Strategic Design Thinking	Merijn Neeleman (Neeleman Innovation) Bart van As (Ultimaker)	14-06-2022	31
H2arvester op sportvelden (op bezoek bij Boerderij van de Toekomst (WUR) Lelystad)	Marcel Vroom (H2arvester)	21-07-2022	12
'Kleinschalige' productie van waterstof voor (agrarische) industrie	Wilko van Kampen (XINTC)	06-09-2022	31
Spelend Leren	Doede Scherphof (Legendary Learning)	12-11-2022	1
3D-metaalprinten	Luuk Wissink (K3D) Sander Feuler (Plastic Solutions)	24-11-2022	22

NEON Food

In 2018 is op initiatief van de gemeente Ede het netwerk NEON Food gelanceerd: een netwerk voor en door agrofood ondernemers. Jaarlijks worden zo'n 4 bijeenkomsten georganiseerd die raken aan wat de food-ondernemers bezighoudt en inspireren we hen om te innoveren. Daarnaast worden nieuwsbrieven met ondernemersverhalen uitgebracht en is er een actieve LinkedIn community. Inmiddels is er een database van ca 250 foodondernemers vanuit Ede en Wageningen en (nog) een klein deel uit de hele regio.

Uniek is dat alle foodondernemers afkomstig uit de hele voedselketen uit de Regio Foodvalley worden uitgenodigd voor het deelnemen aan fysieke inspiratie/ netwerk bijeenkomsten. Iedere bijeenkomst vindt plaats op een relevante locatie van één van de ondernemers, die past bij het thema. Elkaar ontmoeten en leren kennen is de basis om zaken te kunnen doen en te innoveren. Het netwerk werkt op basis van hálén en brengen.

Tijdens de bijeenkomsten voor en door agrofood ondernemers staan vragen rondom samenwerken aan een duurzame voedseltoekomst en een sterke lokale economie centraal.

NEON Food is gestart in het kennishart van de Foodvalley: Ede en Wageningen met de wens om te groeien naar een netwerk voor de hele regio. Ook wordt dit brede netwerk verbonden met meer specifieke netwerken zoals Salentein en de WFC-community. De ambities van NEON Food sluiten naadloos aan bij de ambitie van Regio Foodvalley om in 2030 een topregio te zijn op het gebied van landbouw en voeding. 2022 is het laatste jaar dat wij participeren in de staande netwerkorganisatie NEON Food. Deelname van Regio Foodvalley betekent voor NEON Food dat het netwerk verbreed kan worden naar de hele regio waardoor het een groter effect sorteert.

Innovatiemonitor

De uitreiking van de innovatieprijs Regio Foodvalley op 29 september 2021 was het moment van lancering van de innovatiemonitor Regio Foodvalley. Het doel van de innovatiemonitor is om jaarlijks innovatie binnen Regio Foodvalley in kwalitatieve zin in kaart te brengen, te inspireren en

samenwerking te bevorderen. Eens in de 4 jaar (in 2023) voegen we daar een kwantitatieve analyse aan toe.

Onderzoekers van de Christelijke Hogeschool Ede en Berenschot Klimaattalent hebben verschillende ondernemers gesproken, deze verhalen zijn gebundeld in inspirerende online-magazines. Door te kijken naar de regio als innovatie-ecosysteem kan de Regio Foodvalley zien waar ondernemers worden ondersteund in hun innovatiereis en waar het ecosysteem kan worden verbeterd om ondernemers in hun kracht te zetten. Dit doen de onderzoekers door ondernemers te interviewen en via meetups met grotere groepen in gesprek te gaan.

In 2022 zijn 2 meet-ups georganiseerd:

- Meetup circulaire bouw
- Meetup Gezond Leven en Mentaal Welbevinden

In 2022 zijn er 2 online magazines uitgebracht met verhalen over innovatie in de regio, zie:

<https://innovatiemonitor.regiofoodvalley.nl/>

Kenniscirculatie aanjagers en verbinders

We constateren dat initiatieven in de regio die gericht zijn op het stimuleren van kennisuitwisseling tussen kennisinstellingen en ondernemers aan kracht kunnen winnen. In eerste plaats wanneer ze meer in onderlinge samenhang worden gebracht. Daarom brengen we partijen en personen die zich bezighouden met het stimuleren van innovatie en het verbinden van ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen regelmatig bij elkaar. Dit gebeurt via periodieke bijeenkomsten met intermediairs en aanjagers. Deelnemende organisaties en partijen zijn: RCT Gelderland, Knooppunt Techniek, Poultry Expertise Centre, LTO Geldersevallei, Oost NL, ICT-campus Regio Foodvalley, Aeres Hogeschool, Christelijke Hogeschool Ede, WUR, Rijn IJssel, FOV en provincies.

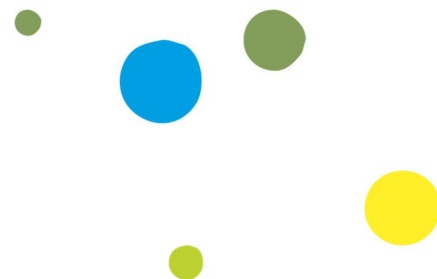
Innovatieprijs Regio Foodvalley 2022

Op 19 oktober 2022 vond de feestelijke uitreiking van de innovatieprijs Regio Foodvalley plaats. De innovatieprijs zet innovaties en ondernemers in de spotlights, met als doel ondernemers te inspireren en samenwerking te stimuleren. Een avond met een podium voor innovatieve ondernemers, maar ook veel inspiratie en nieuwe ontmoetingen.

Uit tientallen aanmeldingen heeft de jury de 5 meest impactvolle innovaties geselecteerd. Deze innovaties scoorden het beste op hun bijdrage aan circulaire economie, crossover samenwerking en hun bewezen impact:

- No Palm Ingrediënts (Ede)
- Sieplo (Lunteren)
- Thermoware (Barneveld)
- Unbrick (Ede)
- XINTC (Kootwijkerbroek)

NoPalm Ingrediënts, heeft de innovatieprijs Regio Foodvalley 2022 gewonnen. Het bedrijf is onlangs verhuisd van Ede naar Wageningen en ontwikkelt een duurzaam en lokaal alternatief voor palmolie. Deze palmolievervanger wordt gewonnen uit gefermenteerde voedselresten. Dat biedt een oplossing voor tal van producten, want in maar liefst 60 procent van de supermarktproducten is palmolie verwerkt. “De innovatie heeft een enorme impact op de voeding-, cosmetica- en schoonmaakindustrie”, oordeelde de jury dan ook. “Deze innovatie uit Regio FoodValley helpt ontbossing te voorkomen, redt orang-oetangs in Zuidoost-Azië en handhaaft de biodiversiteit in Zuid-Amerika.

De Young Talent Award, de innovatiewedstrijd voor studenten / studententeams tijdens de Innovatieprijs Regio Foodvalley 2022, werd dit jaar gewonnen door StatieHeld. De winnaars van de Young Talent Award willen met hun innovatie bijdragen aan een duurzame toekomst door het recyclen van statiegeldflesjes gemakkelijker te maken.

Human Capital initiatieven

Met inzet van de MKB-deal versterken en verbinden we Human Capital initiatieven in de regio, zoals: Barneveld Tomorrow, Food Academy Nijkerk, Digilab, Barneveldse Techniek Opleiding en ICT Campus. Dit doen we door de samenwerking en zichtbaarheid van de verschillende Human Capital initiatieven te vergroten, talent door te verwijzen naar het juiste initiatief, de inzet van een verbinder die de bestaande lokale initiatieven aan elkaar weet te verbinden om zo het bereik van die initiatieven te vergroten en nieuwe initiatieven verder te ontwikkelen en het stimuleren van digitale transformatie van mkb bedrijven.

Vanuit de verbinding tussen de verschillende Human Capital initiatieven zijn nieuwe structurele samenwerkingen ontstaan die elkaar versterken in de regio. Daarnaast worden ideeën ontwikkeld om jong talent nog beter te binden aan de regio.

Living Lab Regio Foodvalley Circulair

Het Living Lab is een netwerk van ca. 60 partijen uit bedrijfsleven, onderwijs en overheid (de 8 gemeenten van de Regio Foodvalley). Door samenwerking stimuleren we in een lerende omgeving circulariteit. Kernthema's zijn Bouw, Circulaire Voedselsystemen, Waterstof, Industrie en Meetbaarheid. Binnen deze thema's organiseren we werkplaatsen, zorgen we voor verbinding, inspireren we, delen we kennis en werken we aan projecten.

Verbinden en versnellen van bedrijven

Sinds juni 2021 is Wicha Benus aangesteld als verbinder voor zowel de human capital initiatieven als voor het Living Lab Circulair. Zijn taak is om MKB-ondernemers te bezoeken en zowel interesse te wekken voor circulair ondernemen als behoeften op te halen waar het Living Lab Circulair mee aan de slag kan. Belangrijk hierbij is het fijnmazige netwerk dat Wicha en het team van het Living Lab Circulair heeft bij onderwijs, bedrijven, ondersteunende programma's, overheden etc. Daardoor kunnen ondernemers snel worden doorverwezen naar de juiste personen of kennis, kunnen ze worden verbonden aan relevante programma's en projecten en kan een echte versnelling tot stand worden gebracht. Het blijft niet bij alleen een bedrijfsbezoek, ook het formuleren en begeleiden van studentenopdrachten, het organiseren van themabijeenkomsten en het verzorgen van presentaties over circulaire economie hoort binnen de taken van de verbinder.

Een van de voorbeelden is het bedrijf GreenSide dat als Wageningse startup begon en notitieboekjes maakt van eenzijdig beschreven papier en werkbladen van basisscholen. Door de verbindingen die Wicha kon leggen, worden dit papier nu opgehaald en de notitieboekjes gemaakt bij de sociale werkplaats 'Ons Bedrijf' in Barneveld, waardoor GreenSide een snelle opschaling kon realiseren.

Er zijn diverse verbindingen gelegd met bedrijven rondom de thema's van het Living Lab Regio Foodvalley Circulair (Bouw, Voedselketens, Industrie, Waterstof, Meetbaarheid). De Innovatieprijs Regio Foodvalley is voor het tweede jaar georganiseerd met een sterke circulaire component. Dit is ook een uitstekende methode om bedrijven te interesseren, met

elkaar te verbinden en projecten verder te helpen. Regelmatig is er overleg met de verschillende onderwijsinstellingen op MBO, HBO en WO niveau binnen de regio om studentenprojecten te initiëren en relevante ontwikkelingen in het curriculum te verwerken. Hiervoor is o.a. meegedaan aan de City Deal Kennismaken in Wageningen en Ede.

Op het gebied van Circulaire Economie hebben we in samenwerking met het Living Lab Circulair diverse verbindingen gelegd met het bedrijfsleven. Een belangrijk onderdeel is de aansluiting van het Living Lab bij de innovatieprijs en de nieuwe contacten die hieruit zijn ontstaan. Ook de contacten met het onderwijs zijn verstevigd en hebben geresulteerd in verschillende studentenprojecten voor en met ondernemers in de regio op het gebied van circulair ondernemen. In totaal zijn er 14 onderwijsmatches gemaakt (met vaak meerdere studenten).

Er zijn verschillende projecten van bedrijfskunde studenten van de Christelijke Hogeschool Ede begeleid rondom criteria voor circulaire economie, tevredenheid over het Living Lab Regio Foodvalley Circulair, voedselverspilling in de binnenstad van Nijkerk en de betonketen (doorlopend in 2023). Daarnaast heeft een groep studenten van de Hogeschool Arnhem Nijmegen zich gebogen over waterstof bij agrarische toepassingen. Een aantal Academic Consultancy Trainingsgroepen van de Wageningen Universiteit (WUR) hebben onderzoek gedaan naar reststromen van de voedings- en genotmiddelenindustrie, naar circulariteit en gezondheid op middelbare scholen en een drietal afstudeerstages van studenten van die universiteit hebben een doorgaande praktijkanalyse gemaakt van voedselverspilling in de binnenstad van Rhenen en wat de horeca en winkelondernemers daar kunnen initiëren.

Het onderwijs kwam ook aan bod via challenges en opdrachten rondom Voedselverspilling (Technasia, MBO en dit jaar ook voor het eerst HBO), deze worden landelijk ingezet op ons initiatief. We organiseerden workshops voor leerlingen van het VO en MBO op het Floriade waar ze met koks en ondernemers keken naar gebruik van reststromen en 'verspild' voedsel. Ook op de Floriade (omdat deze in 2022 plaatsvond en de Regio Foodvalley daar vertegenwoordigd was op de Gelderland-stand) vond de finale van de Technasia opdracht plaats, waar meer dan 150 leerlingen van 6 scholen hun oplossingen tegen voedselverspilling presenteerden.

Samen met de CHE en de HAN ontwikkelt het Living Lab Regio Foodvalley een mastercourse voor bedrijven. Deze zal in 2023 worden uitgevoerd, de werving is recent gestart. In 4 avonden krijgen ondernemers kennis overgedragen over verschillende aspecten van de circulaire economie (ketens, meervoudige waardecreatie, business case etc.) en werken ze aan een eigen project en ook aan samenwerkingskansen. We hopen op deze manier ook een groep MKB-ondernemers te bereiken die nog niet met circulair ondernemen bezig zijn of niet goed weten hoe te starten.

Werkplaatsen

Werkplaatsen zijn er in 2022 op de vaste vijf thema's geweest: Bouw, Circulaire Voedselketens, Industrie, Waterstof en Meetbaarheid. Elk heeft een of meerdere bijeenkomsten georganiseerd, die goed bezocht waren. Het ging om 3x voedsel, 1x meetbaarheid, 1x bouw, 4x waterstof, 1x industrie. In juni is een speciale bijeenkomst georganiseerd voor de deelnemers van Bouw, Industrie en Meetbaarheid samen. We hebben daar samen met de stichting 100 Month to Change gekeken naar een film over de reis van Interface naar duurzaamheid en met elkaar doorgesproken over de kenmerken van innovatie. Voor alle deelnemers aan de werkgroepen hebben we een excursie naar de Floriade georganiseerd die zeer succesvol was. Een presentatie van het project van

Bakkersgrondstof (hergebruik van brood) leerde lessen over de aanpak van circulaire projecten en veel ondernemers raakten met elkaar in gesprek over circulair ondernemen. Specifiek voor industrie is er een bijeenkomst over kansen op bedrijventerreinen geweest waar de gemeenten en ondernemers elkaar vonden op het idee om begin 2023 concrete kansen via zgn. symbiose-workshops te gaan opsporen. De werkplaats Waterstof behandelt elke sessie een ander aspect van de ontwikkeling van een mobiliteitsketen op groene waterstof. Zo ging het over wet- en regelgeving, toepassingen bij kleinere voertuigen (bv. tractoren), de inbreng van onderwijs en nieuwe vaardigheden en financiering.

Innovatieve ketenprojecten

Het Living Lab Regio Foodvalley Circulair heeft als doel om ketenprojecten te versnellen en te ondersteunen. Samenwerking tussen bedrijven onderling in de keten en tussen bedrijven, overheden en onderwijs is daarin essentieel. Het Living Lab Circulair biedt gelegenheid voor inspiratie, kennisdeling en projectsamenwerking in de werkplaatsen en andere (thema)bijeenkomsten. Maar we werken ook gericht aan ketens als we daar kansen zien of als 1 of meer bedrijven aangeven dat ze projecten willen starten of opschalen. Zo

hebben we in 2022 Bakkersgrondstof geholpen om hun businessmodel van het hergebruik van brood verder te brengen. Dit leidde o.a. tot een rapportage op het NOS-journaal in december. We zijn bezig met een samenwerking in de betonketen om hergebruikt beton te benutten (dit loopt door in 2023). We ondersteunen een groep horecaondernemers in Rhenen om samen hun voedselafval te reduceren, slim te

benutten en minder vrachtwagenbewegingen in de binnenstad te veroorzaken. In 2023 zetten we dit door door Orbisk (een slimme weegschaal) in te zetten in Rhenen, Nijkerk en andere regiogemeenten. Ook zijn er circulaire voedselketens gevormd bij cateringbedrijven, restaurants en boerderijen. Door waterstofprojecten en initiatieven op een interactieve kaart te zetten en door bijeenkomsten is een goed beeld van vraag- en aanbod ontstaan voor de mobiliteitssector. Binnen Veenendaal en Ede zijn er concrete plannen voor een waterstofvulpunt, in Barneveld wordt in 2023 een vrachtwagen op waterstof (geproduceerd uit eigen zonnepanelen) in gebruik genomen en gaat ook de Milkrun rijden die vorkheftrucks gaat aftanken. Het waterstofconvenant van de provincie Utrecht en de samenwerking binnen het programma waterstof in Gelderland zorgt voor kennisopbouw en het verkleinen van drempels. Dit geldt ook voor bedrijventerreinen waar we een eerste stap naar samenwerking tussen burens hebben gemaakt. De werkplaats meetbaarheid heeft een methode ontwikkeld waar bedrijven inzicht krijgen in hun grondstof- en afvalstromen en circulariteit bij hun strategische besluiten meeweegt. Dit heeft voor 2 bedrijven zeer positieve resultaten en meer inzicht opgeleverd. We werken dit nu nader uit om te komen tot een bedrijfsscan die voor veel meer bedrijven toepasbaar is.

Fysieke randvoorwaarden

Mobiliteit

Verbeteren externe bereikbaarheid

De regio heeft bijgedragen aan de OAO spoorcorridor onderzoeken (OAO staat voor: Opgave, Afbakening en Omgeving) Utrecht - Arnhem-Duitse grens (UAD) en Amsterdam-Twente- Duitse grens (ATD). Beide zijn vastgesteld door de Landelijke OV- en Sportafel in december 2022. Resultaten zijn onder meer dat de toekomstige bediening van station Ede-Wageningen van 6x per uur niet meer ter discussie staat. En in de vervolgonderzoeken van de spoorcorridor ATD dat de gevolgen van de woningbouwopgave goed wordt meegenomen én dat de mogelijkheid van nieuwe

stations + bediening (IC of regiosprinter) Barneveld Noord en Stroe als bouwsteen / productstap worden meegenomen in de corridorstudie voor de middellange termijn (2030 - 2035).

In 2022 is een vervolg gegeven aan lobbyactiviteiten ten aanzien van het versterken van knooppunt Barneveld-Noord, een oplossing voor de aansluiting A1/A30 en een betere treinverbinding tussen Regio Amersfoort, Regio Foodvalley en de Stedendriehoek. In verband met de knelpunten op de A1 corridor hebben zowel Regio Foodvalley als de Stedendriehoek in het Vervoerberaad met provincie Gelderland afgesproken om intensiever te gaan samenwerken aan het adequaat inbrengen van de problematiek en oplossingsrichtingen, met name richting de Rijksoverheid.

Het eerdere besluit over het verbreden van de Rijnbrug bij Rhenen stond op losse schroeven. In 2021 bleek het project fors duurder en ontbrak bij provincie Gelderland de investeringsruimte voor de aanvullende kosten. Dat was aanleiding voor GS om het project verbreden Rijnbrug Rhenen te stoppen. Een succesvolle lobby van alle partners met een stevige rol voor Regio Foodvalley heeft ertoe geleid dat het Rijk €40 miljoen bijdraagt. Met een reservering van beide provincies van ruim €50 miljoen kan het project weer voortgang vinden.

Verbeteren interne bereikbaarheid

Op het gebied van OV is vanuit de regio geparticipeerd in de voorbereidingen voor het verlenen van nieuwe concessies en gelobbyd voor de regio belangrijke uitgangspunten. Beide provincies Gelderland en Utrecht werken aan nieuwe concessies voor bus en trein binnen onze regio. Binnen Gelderland gaat het om de concessies IJssel-Vecht, Veluwe zuid (noodconcessie) en Valleilijn (noodconcessie), in Utrecht om de concessie Utrecht (stad en rest provincie).

Op het gebied van knooppunten heeft Regio Foodvalley een visie ontwikkeld voor mobipunten/hubs voor slimme en duurzame mobiliteit in de regio. Ook is

gewerkt aan het uitvoeren en/of van

implementatieplannen (op de locaties Veenendaal- De Klomp, Wageningen busstation, Station Rhenen, Nijkerk Corlaer en Harskamp en A12 / poort Ede). Op een mobipunt worden diverse vormen van vervoer aangeboden. Het openbaar vervoer is er vaak vlak in de buurt en er staan deelfietsen en deelauto's. Mobipunten dragen bij aan een betere verbinding tussen auto, openbaar vervoer (spoor en bus) en fiets in de regio.

Mobipunten doorbreken de autoafhankelijkheid. Ze zijn

nodig om de groei van het (tweede) autobezit te doen afnemen. Door mobipunten daalt het autogebruik en groeit het lopen, fietsen en ov-gebruik. Dit draagt bij aan gezondere inwoners, minder uitstoot en groenere straten.

In Regio Foodvalley werken de gemeenten en provincies samen aan een sluitend netwerk van snelfiets- en doorfietsroutes. In het kader van het Nationaal Toekomstbeeld Fiets is een regionale uitwerking gemaakt. Na het opstellen van een plan van aanpak om de situatie voor fietsers in het Binnenveld te verbeteren is gewerkt aan het verbeteren van de bewegwijzering. Binnen het project werkgeversbenadering is een uitgebreide fietscampagne uitgevoerd met o.a. een ebike uitprobeer actie. De bestuurders van Renswoude, Rhenen en Veenendaal hebben met de provincie een intentieovereenkomst getekend voor het realiseren van fietsinfrastructuurprojecten.

Slimme mobiliteit

In het najaar van 2019 is in Regio Foodvalley het convenant duurzame mobiliteit ondertekend met zo'n 20 partijen bestaande uit overheidsinstanties, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven. Het doel is het stimuleren dat meer werknemers kiezen voor duurzaam vervoer, want dat is goed voor het milieu en de bereikbaarheid van de regio. In het kader van de daaruit voortgekomen *werkgeversbenadering* heeft de mobiliteitsmakelaar de werkgevers ondersteund met een mobiliteitsanalyse, een Regelingen- en voorzieningen-analyse, een 2-minuten-reisscan en met advisering over thuiswerken. Verder is een fietsstimuleringsprogramma gestart dat uit drie onderdelen bestaat. Promotiemateriaal om werkgevers en medewerkers te overtuigen om mee te doen. Een app om medewerkers te

registeren en enthousiasmeren via competitie-achtige aanpak. Een ebike-probeerpool om medewerkers te laten ervaren hoe het is om met een ebike naar het werk te gaan.

Tot slot is in het kader van kennisdeling een collegetour fiets georganiseerd. Hier konden werkgevers aan deelnemen en werden ze in 3 online-sessies van 2 uur meegenomen in visie, beleid, fiscale regelingen, voorzieningen, communicatie en gedrag. De insteek is dat werkgevers in 6 weken tijd een fietsplan op maat kunnen ontwikkelen om daarna direct uit te rollen. Bij de eerste collegetour hebben 4 werkgevers enthousiast deelgenomen.

Naast de *werkgeversbenadering* werken de gemeenten in Regio Foodvalley in het kader van slimme

mobiliteit aan het project *Verkeersdesk*. Om de vele opgaven het hoofd te bieden is een mobiliteitstransitie nodig. We moeten met z'n allen ons slimmer gaan bewegen, zodat we minder ruimte nodig hebben en minder impact hebben op milieu en omgeving. Verkeersdesk helpt ons daarbij. Het is een instrument waarin allerlei mobiliteit-gerelateerde open data wordt samengebracht - zoals gegevens rondom sluipverkeer, verkeerstellingen, verkeersborden, reistijden en fietspotentie - en verwerken deze tot kaarten en indicatoren die ons nieuwe, snelle

informatie geven. Verkeersdesk draagt bij aan rationeler, pro-actiever en samenhangender mobiliteitsbeleid, waarbij we optimaal gebruiken maken van de mogelijkheden die de digitalisering ons biedt. De verkeersdesk is daarmee een belangrijke bouwsteen voor onze samenwerking. In 2022 zijn zogenaamde use cases uitgewerkt op het gebied van verkeersveiligheid, regionaal sluipverkeer en de potentie van de fiets in relatie tot autostromen. Daarnaast werken we met elkaar aan de digitaliseringsopgave die ten doel heeft dat in 2023 90% van de mobiliteitsdata op orde moet zijn.

OV onder druk

Het openbaar vervoer (OV) bevindt zich in zwaar weer. Niet alleen zijn reizigersaantallen nog onder het niveau van voor corona. Ook speelt personeelstekort en oplopende kosten. Het OV heeft kortom te maken met zowel inkomstenverlies als kostenstijging. Hierdoor is het niet meer mogelijk om het bestaande niveau aan OV uit te voeren (dienstregeling bus, trein en serviceniveau aan de reizigers) en is Regio Foodvalley afgelopen jaar geconfronteerd met versobering van de dienstverlening in het OV. Zo rijdt NS minder treinen tussen Arnhem en Utrecht en zijn spitsstreinen geschrapt op de lijnen Veenendaal Centrum - Utrecht en Harderwijk - Amersfoort. Ook zijn buslijnen geschrapt of gestrekt en is dienstregeling voor Veluwe Zuid zo'n 6% minder dan voorheen. Regio Foodvalley heeft grote zorgen over de mogelijkheden voor een robuust OV. Niet alleen omdat het landelijk gebied steeds moeilijker bereikbaar wordt, maar ook in het licht van de grote opgaven (verstedelijking en klimaat). Daarom is intensief gelobbyd om de OV budgetten op peil te houden en de dienstverlening niet nog verder te versoberen.

Mobiliteitsmaatregelen verstedelijkingsstrategie

De bereikbaarheid van Regio Foodvalley wordt de komende jaren verbeterd. Dat is nodig als tot 2040 zo'n 40.000 nieuwe woningen in Regio Foodvalley worden gerealiseerd. Het Rijk draagt daar met meer dan € 100 miljoen aan bij. Het gaat in ieder geval om een bijdrage voor het verbreden van de Rijnbrug bij Rheden (€ 40 miljoen) en maatregelen om nieuwbouwlocaties in Barneveld, Ede en Veenendaal beter bereikbaar te maken. De Tweede Kamer wees Regio Foodvalley vóór de zomervakantie aan tot 'Grootschalig Woningbouwgebied'. Met deze aanduiding heeft de regio plannen uitgewerkt om de bereikbaarheid van vier woningbouwlocaties, waar vóór het jaar 2030 wordt gestart met bouwen, te verbeteren. Het gaat om locaties in Ede (Kernhem-Noord, Ede-Zuidoost), Barneveld (Bloemendal) en Veenendaal (Veenendaal-Spoorzona). Deze maatregelen zijn bijvoorbeeld het aanleggen/verbeteren van snelwegaansluitingen en het versterken van fiets- en OV-verbindingen. Het Rijk heeft hiervoor in totaal € 67 miljoen gereserveerd.

Economie

Actueel beleid

In 2022 hebben we de visie werklocaties en het Regionaal programma Werklocaties (RPW) geactualiseerd. De gemeenteraden hebben de beleidsuitgangspunten uit het RPW vastgesteld. Het doel van de visie werklocaties en het RPW is voldoende toekomstbestendig aanbod van bedrijventerreinen van de juiste kwaliteit hebben, waarbij de toekomstige marktbehoefte (volgens de prognoses) het uitgangspunt is. In het RPW staan de opgaven van de toekomst centraal staan. De omvang en het soort ruimtevrage verandert daarbij, denk aan een circulaire economie, energietransitie, robotisering en digitalisering. Het goed begrijpen en kunnen vertalen van de impact van deze trends op de ruimtevrage van bedrijven is cruciaal voor een toekomstbestendige voorraad werklocaties. Ten aanzien van perifere detailhandel en kantoren is het vigerende beleid actueel.

Monitor bedrijventerreinen

In 2022 hebben we de jaarlijkse monitor bedrijventerreinen opgesteld. De monitor heeft betrekking op het jaar 2021. Het doel van de monitor bedrijventerreinen is om de regiopartners inzicht te geven in de recente uitgifte van kavels op bedrijventerreinen. We gaan zorgvuldig om met de schaarse ruimte mede daarom hebben we in Regionaal Programma Werklocaties Foodvalley opgenomen dat we jaarlijks de ontwikkeling van de werklocaties/bedrijventerreinen monitoren. Monitoring is noodzakelijk om de uitwerking van onze ambities inzichtelijk te maken en tijdig interventies te kunnen doen op beleid naar toekomstbestendige werklocaties. De monitor bevat onder andere informatie over de uitgifte per bedrijventerrein in het voorgaande jaar, over de herkomst van de betreffende bedrijven, over de economische sectoren waarin ze actief zijn en over de gemiddelde kavelomvang. Zo geeft de monitor een onderbouwd kwantitatief en kwalitatief inzicht in de recente uitgifte. In het kader van duurzame verstedelijking en toekomstbestendige bedrijventerreinen geeft de monitor ook inzicht in de status van de locaties die bedrijven achterlaten en de plannen die er zijn om daarnaartoe te werken (door o.a. revitalisering en herstructurering).

Leegstand

In 2022 hebben we geparticipeerd in een onderzoek naar verborgen leegstand kantoren van de provincie Gelderland uitgevoerd door Cushman en Wakefield. Daarin zijn 2 onderzoeksvragen beantwoord. Gaat de leegstand in de Gelderse kantorenmarkt toenemen? Ofwel, in hoeverre is de Gelderse kantorenmarkt toekomstbestendig? En indien dit het geval is, kan het transformeren van kantoren die niet toekomstbestendig zijn bijdragen aan het realiseren van de Gelderse woonopgaven? De uitkomsten nemen we mee bij de uitwerking van de verstedelijkingsstrategie en het te actualiseren kantorenbeleid.

Zomerondernemer

Sinds een aantal jaar neemt Regio Foodvalley deel aan het project Zomerondernemer. Het doel van Zomerondernemer met betrekking tot het ondernemerschap is het toe leiden en begeleiden van jongeren, in de leeftijd van 15-22 jaar, naar een toekomstbestendige, zelfstandige bron van inkomsten uit het ondernemerschap. De vaardigheden die aangeleerd worden in dit traject kunnen door de jongeren ook gebruikt worden bij het vinden van een (parttime/fulltime) baan of het gericht kiezen van een vervolgstudie om meer kennis te vergaren. Bovenal hebben ze het ondernemerschap ervaren door het te doen en zijn ze zich beter bewust of het ondernemerschap bij ze past. Vanwege het tegenvallende aantal deelnemers in 2022 hebben we de samenwerking met het Rijk van Nijmegen gezocht. Hierdoor konden jongeren uit Regio Foodvalley toch een volwaardige training volgen.

Onderzoek Noordelijk foodcluster

De bedrijven uit de voedselproductiesector in de drie gemeenten Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel zijn van heel groot belang voor de economie en de werkgelegenheid. In 2022 zijn we gestart met een onderzoek naar de positie van het cluster binnen en buiten de regio. Het is een onderzoek naar de kansen en ontwikkelingen van het cluster. Eind 2022 hebben we een tussenproduct: het clusterfiche opgeleverd. Met dit clusterfiche ronden we fase 1 van het onderzoek af en starten we met fase 2. In fase 2 gaan we met een kopgroep van vertegenwoordigers uit de food-sector de kansen voor de toekomst van de sector en beleidsinterventies verkennen.

Ondernemersdesk

Sinds december 2021 is de Ondernemersdesk Regio Foodvalley actief, een initiatief van VNO-NCW Veluwevallei, de Federatie van Ondernemersverenigingen (FOV Foodvalley) en Regio Foodvalley. Deze drie partijen zagen tijdens de coronapandemie dat de koppeling tussen regionale programma's en ondernemers in Foodvalley beter kon, en dat een betere samenwerking tussen ondernemers, overheden en andere organisaties bijdraagt aan het versterken van de economische potentie van de regio. Na een korte opstartperiode is eind 2021 de Ondernemersdesk gelanceerd. In 2022 hebben we verder gewerkt aan het toekomstbestendig inrichten van de desk zodat de vragen van ondernemers zo goed mogelijk beantwoord worden. Ook hebben we de koppeling gelegd tussen ondernemers en regionale projecten en programma's.

Onderzoek Economie van de toekomst

In samenwerking met het projectteam van de verstedelijkingsstrategie hebben we een onderzoek opgestart wat enerzijds gericht op het in kaart brengen van de toekomstige ruimtebehoefte voor innovatieve economische ontwikkelingen in de regio. Anderzijds bedoeld om de basis te leggen voor een heldere en eenduidige economische verhaallijn (contouren voor storytelling) met bijbehorend beeldverhaal (imagineering). De focus ligt op next economy kansen met aandacht voor duurzaamheid en circulariteit. Beoogd eindproduct is een gedragen 'Inspiratiedocument Economie Foodvalley 2040' dat aansluit op de verstedelijkingsopgave enerzijds en natuur-&landschapsbeleid anderzijds.

Verkendend onderzoek naar uitgifteprotocollen irt Didam

In het RPW hebben we een uitgiftestrategie voor nieuwe kavels voor bedrijvigheid vastgesteld. De komende jaren gaan we deze strategie verder verfijnen naar gemeentelijke uitgifteprotocollen. Vanwege de complexiteit, een recent arrest en jurisprudentie heeft de provincie Utrecht opdracht gegeven aan Sweco om meer inzicht te geven in het gebruik van (regionale) uitgifteprotocollen met als doel: Sturen op het juiste bedrijf, op de juiste plek, op de juiste moment. Concrete invulling geven aan samenhangend bedrijventerreinenbeleid. De koppeling tussen nieuwe en bestaande bedrijventerreinen. Meer actief sturen op intensivering. De koppeling maken met verduurzaming van bedrijventerreinen: welke duurzaamheidscriteria zijn te koppelen aan de uitgifte van bedrijventerreinen? Wij participeren in het onderzoek van de provincie en organiseren regio-brede kennissessies over uitgifteprotocollen.

Quality of living

In 2022 is met velen veel werk verzet. Op het domein Wonen wordt steeds meer van gemeenten en de regio verwacht. Niet alleen vanuit medeoverheden, maar ook vanuit de samenleving. Ontwikkelingen zoals stijgende energielasten, woningtekorten en toenemende druk op leefbaarheid vragen meer regie en sturing op de plek waar effecten in dorpen en steden samen komen.

Op de programmaliijn stimuleren van betaalbare woningbouw is in 2022 de regionale samenwerking tussen gemeenten hechter en inhoudsvoller geworden. Afgelopen zomer 2022 is door alle acht gemeenten in regio Foodvalley de 'Intentieverklaring tot samenwerken Betaalbaar wonen in de regio Foodvalley' getekend. Provincies Gelderland en Utrecht, de samenwerkende woningcorporaties en marktpartijen hebben daarover meegedacht en hun steun daaraan verklaard. De intentieverklaring

vormt een kompas naar concretere samenwerking op het gebied van betaalbare woningbouw. Vanaf de zomer is op initiatief van Rijk en provincies steeds intensiever gewerkt aan het opstellen van een regionale Woondeal Foodvalley. Gezamenlijke ambities en doelen tot en met 2030 worden daarin vastgelegd om woningbouw te versnellen en betaalbaarder te maken. De Woondeal regio Foodvalley tussen gemeenten, regio, provincies en Rijk wordt naar verwachting in maart 2023 gesloten.

Wat betreft de programmaliijn Wonen, zorg en kwetsbare groepen is een belangrijk wapenfeit de ondertekening op 14 maart van de Intentieovereenkomst 'project Anders Wonen in Foodvalley' door gemeenten Ede, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen. Doel is het realiseren van huisvesting voor mensen die een rustige en prikkelarme woonomgeving nodig hebben op twee locaties. Daarnaast is verder gewerkt aan kennisdeling, onder andere over het opstellen van gemeentelijke woonzorgvisies. Ook is in het najaar samen met de Taskforce Wonen en Zorg een symposium georganiseerd over de toekomst van wonen met zorg. In het najaar is het proces gestart om te komen tot een nieuwe huisvestingsverordening in 2023.

De programmaliijn Duurzaamheid gebouwde omgeving is in 2022 vooral gericht op concrete uitwisseling van kennis en informatie tussen gemeenten en met woningcorporaties. Onder andere is een werkbezoek georganiseerd naar de eerste bestaande woonwijk in regio Foodvalley die van het aardgas af gaat, de Benedenbuurt in Wageningen. Bestuurlijk overleg van gemeenten met woningcorporaties over duurzaamheid en onder andere de uitkomsten van de RES (Regionale Energie Strategie), is gecontinueerd.

Binnen het domein Ruimte is in 2022 veel gebeurd binnen de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley. Na de zomer is door alle raden van Regio Foodvalley, maar ook door de raden van regio Arnhem-Nijmegen en de staten van Utrecht en Gelderland de Verstedelijkingsstrategie en de onderzoeksagenda's voor de gebiedsuitwerkingen vastgesteld. Het Rijk (BZK, IenW, EZK en LNV) en regio's (26 gemeenten, provincie Gelderland en Utrecht en drie waterschappen) hanteren de verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley 'Meer landschap, meer stad' als ontwikkelperspectief en de basis voor de verdere samenwerking in het NOVEX-gebied Arnhem Nijmegen Foodvalley. In 2022 is daarom, in het bestuurlijk overleg tussen rijk en regio, een verstedelijkingsakkoord vastgesteld. Hierin spreken partijen de ambitie af 100.000 woningen (waarvan een groot deel in het betaalbare segment) te realiseren met de bijbehorende en deels randvoorwaardelijke opgaven voor werklocaties, bereikbaarheid, recreatie, klimaat en water, energietransitie, landbouw, stikstof, leefbaarheid, natuur en landschap. Het gaat om 40.000 woningen in Regio Foodvalley en 60.000 woningen in Regio Arnhem Nijmegen.

Gelijktijdig met de besluitvorming over de verstedelijkingsstrategie en -akkoord is gewerkt aan het voorstel voor het NOVEX Grootchalig woningbouwgebied Foodvalley. Voor de zomer werd Foodvalley tot NOVEX Grootchalig woningbouwgebied (hierna GWG) aangewezen. In de grootchalige NOVEX-woningbouwlocatie Foodvalley worden tot en met 2030 7.000 woningen gebouwd en mogelijk aanvullend 7.700 woningen na 2030. Het Rijk reserveert €67 miljoen voor een mobiliteitspakket voor de ontsluiting van de grootchalige NOVEX-woningbouwlocatie Regio Foodvalley. Ook is een aparte afspraak over de Rijnbrug gemaakt. Voor de verbreding van de Rijnbrug bij Rhenen doet het Rijk een lumpsum bijdrage van €40 miljoen, waarmee de verbreding van de Rijnbrug een belangrijke stap dichterbij is gekomen.

In 2022 zijn er belangrijke resultaten geboekt. Gezamenlijk en regionaal optrekken heeft hier concrete vruchten opgeleverd, die ten goede komen aan de hele regio. Tegelijk constateren we dat er nog heel veel te doen is in de verdere uitvoering richting 2023 en verder.

Economic Board algemeen

De Economic Board (EB) heeft in 2022 geïnvesteerd in activiteiten, bijeenkomsten en werkbezoeken gericht op het versterken van de samenwerking in triple helix verband binnen en buiten de regio. Door nauw contact met de programmamanagers en de regionaal portefeuillehouders heeft de EB de voortgang van de programma's kunnen monitoren en heeft het hen kunnen adviseren over de focus en richting. In 2022 is voor het eerst een Inspiration Dinner georganiseerd gericht op het verstevigen en uitbreiden van het netwerk van de EB. Daarnaast heeft in 2022 samen met een vertegenwoordiging vanuit het Algemeen Bestuur van de Regio een werkbezoek plaatsgevonden aan Aarhus in Denemarken. Deze reis stond in het teken van het verkennen van toekomstige samenwerking met een gelijksoortige regio, kennisdeling en kennismaking tussen partners in de regio zelf.

In 2022 heeft de Economic Board tweemaal een advies uitgebracht aan de gemeenten in de regio; een advies over het Regionaal Programma Werklocaties en een advies over de Contourennotitie Regionaal Perspectief Landelijk Gebied. Daarnaast heeft de EB naar aanleiding van een zelfevaluatie twee nieuwe leden laten toetreden tot de board: de bestuurder van Ziekenhuis Gelderse Vallei en de regionaal portefeuillehouder Economie.

Marketing en communicatie

Regio Foodvalley meer zichtbaar maken bij bedrijven, onderwijs- / kennisinstellingen en inwoners van de regio, dat is onze communicatiedoelstelling. Successen en mijlpalen in de regio maken we zichtbaar voor alle doelgroepen. Hierbij geven wij meer bekendheid aan de regionale thema's. Daarnaast bouwen en onderhouden we het merk Foodvalley samen met Foodvalley NL via onze communicatie-uitingen. De kanalen die wij hiervoor gebruiken zijn onder andere: www.regiofoodvalley.nl en de subsites (gekoppeld aan programma's en grote projecten), nieuwsbrieven en persberichten, het online magazine Groei en diverse activiteiten en evenementen in de regio. Soms organiseert de regio deze activiteiten zelf (zoals raadsinformatiebijeenkomsten of de uitreiking van de Innovatieprijs Regio Foodvalley) en soms sluit de regio aan bij activiteiten van partners, zoals de business events in de regio. De behoefte aan goede en proactieve informatie vanuit Regio Foodvalley is groot; niet alleen bij raadsleden, ook bij ondernemers en inwoners.

Een greep uit onze communicatie-uitingen 2022

- Bijna 40 persberichten verzonden
- 2x online magazine Groei (#9 en #10) uitgebracht
- Jaarmagazine Groei editie 2021 (selectie van Groei #7 en #8), oplage 1000 stuks
- Verzending van de dagelijkse nieuwsbrief
- 7x algemene nieuwsbrieven (met een opening percentage van 45% per nieuwsbrief)
- Een veelheid aan social media posts, waardoor wij een toenemend aantal volgers kregen en krijgen
- Informatiebijeenkomsten, waaronder het netwerkevent Regio Foodvalley Days in juni
- Sponsoring bij partnerevents zoals Digital Days en Business event Veenendaal
- Communicatie voor de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley
- Deelname met een stand op het World Food Paviljoen op de Floriade

Public affairs

Public Affairs werkt - zowel bestuurlijk als ambtelijk - aan een sterke positionering van Regio Foodvalley zodat zij een betrouwbare en invloedrijke gesprekspartner is voor externe partijen. De Economic Board speelt hierbij een belangrijke rol.

- Wij realiseren hiermee een belangrijke randvoorwaarde voor impactvolle regioprogramma's en wij dragen hiermee bij aan het realiseren van de ambities zoals die zijn omschreven in de Strategische Agenda 2020-2025.

- Wij maken, om deze rol effectief en efficiënt te vervullen, gebruik van een procesmatige aanpak op stakeholdermanagement, communicatie en beïnvloeding.
- Wij houden rekening met en wij anticiperen op veranderingen in provinciaal, nationaal en Europees beleid (bijvoorbeeld na verkiezingen of na de start van een nieuw kabinet) en ontwikkelingen in het publieke debat (bijvoorbeeld over klimaat).
- Regio Foodvalley heeft een goede uitgangspositie in het speelveld waarin beleid, wet- en regelgeving wordt gemaakt en waarin fondsen worden verdeeld. Dit geldt in Europees verband en in toenemende mate in Den Haag en op provinciaal niveau.
- Samenwerkingsverbanden met andere Europese regio's (zoals die met Östergötland (Zweden) en Business Region Aarhus (Denemarken)) zijn essentieel voor het realiseren van nieuwe Europees gefinancierde programma's.

Hoe kreeg dit in 2022 onder andere gestalte?

- **Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley.** Wij hebben ons door middel van public affairs en lobby gericht op het Bestuurlijk Overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) van 10 november 2022. De uitkomst daarvan was dat Regio Foodvalley €67 miljoen heeft ontvangen voor het versterken van de bereikbaarheid van een aantal woningbouwlocaties in Barneveld, Ede en Veenendaal (die vóór 2030 in ontwikkeling kunnen worden genomen). Vervolgens is - voor, tijdens en na het Kamerdebat over het BO MIRT - geprobeerd het belang van HOV- en fietsverbindingen in Regio Foodvalley (en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen) onder de aandacht van 'Den Haag' te brengen. Dat is gelukt, want de op ons initiatief gewijzigde motie Minhas c.s. werd met een overgrote meerderheid door de Kamer aangenomen.
- **Rijnbrug Rhenen.** Na het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland om het project "Verbreding Rijnbrug bij Rhenen" stop te zetten, nam Regio Foodvalley het initiatief om - samen met Regio Rivierenland, ondernemers- en vervoersorganisaties - een Taskforce op te richten. Deze Taskforce had onder andere als opdracht om het Rijk ervan te overtuigen - vanwege de grote woningbouwopgaven in Regio Foodvalley en Regio Rivierenland - ook als eigenaar van de brug bij te dragen aan de noodzakelijke verbreding ervan. Met succes, want op 10 november 2022 werd tijdens het BO MIRT ook besloten dat het Rijk €40 miljoen bijdraagt aan de verbreding van de brug.
- Regio Foodvalley, AgriFood Capital en Greenport Venlo brachten in oktober 2022 als 'Food NL' een bezoek aan de **European Week of Regions and Cities** in Brussel. Tijdens dit bezoek werd onder andere gesproken met de Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Europese Unie, met vertegenwoordigers van het Huis van de Nederlandse Provincies en met een tweetal Europarlementariërs. Naar aanleiding van dit bezoek is besloten de twee thema's van FoodNL (1: Eiwittransitie en 2: Voedsel & Gezondheid) verder te ontwikkelen en projectmanden te ontwikkelen die voor Europese subsidiëring in aanmerking zouden kunnen komen. Omdat het daarvoor belangrijk is contact te leggen met andere Europese regio's, is ook besloten om de contacten met Brussel te intensiveren én om andere netwerkbijeenkomsten (zoals de Grüne Woche in januari 2023 in Berlijn) te bezoeken.
- Regio Foodvalley organiseerde (of was actief betrokken bij) **werkbezoeken van bewindslieden, Kamerleden of ambtelijke vertegenwoordigers** van één of meer ministeries, zoals op 7 maart met minister Hugo de Jonge en 25 november met de ambtelijke top van vijf ministeries.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

1. Bedrag voor de heffing voor de Vennootschapsbelasting.
In artikel 25, lid 1, onder b, wordt gevraagd het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting te vermelden. Dit is voor Regio Foodvalley niet van toepassing.
2. Inzicht in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien
In art. 25, lid 1, onder c, wordt gevraagd om in de programmaverantwoording het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien op te nemen. In de begroting 2022 is niets geraamd. In de realisatie is geen bedrag opgenomen.

PARAGRAFEN

Risicobeheersing en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de regio in de paragraaf weerstandsvermogen inzicht verschaffen in de robuustheid van de rekening. Het weerstandsvermogen van de regio is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers te kunnen opvangen zodat de taken kunnen worden voortgezet. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de regio beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de regio.

Risico's:

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid;
2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties;
4. Risico's voortvloeiend uit het doen/ nalaten van derden;
5. Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen.

Ad 1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Er zijn geen risico's voortvloeiend uit het eigen beleid. Om eventuele tekorten op de exploitatie op te vangen heeft het Algemeen Bestuur op 9 december 2011 besloten een Algemene reserve te vormen.

Ad 2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Geen.

Ad 3. Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Geen.

Ad 4. Risico's voortvloeiend uit het doen en/of nalaten van derden

Schadeclaims onrechtmatige overheidsdaad en productverantwoordelijkheid. In 2022 hebben zich geen dergelijke zaken voorgedaan.

Overige verzekerde risico 's

De regio heeft de kantoorinboedel verzekerd tegen brand en diefstal. Voor het personeel is een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten. De aansprakelijkheid van bestuurders in Regio Foodvalley is afgedekt door de verzekering van de gemeente voor de betreffende bestuurder.

Ad 5. Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden/ autonome ontwikkelingen

Inflatieontwikkeling loon- en prijsstijging. Het resultaat van de Cao-onderhandelingen en prijsstijgingen werken door in het jaarresultaat. Op het jaarresultaat heeft dit een beperkt effect.

Overzicht Reserves 2022

Naam reserve/voorziening:	Doel/ functie:	Maximum-hoogte:
Algemene reserve RFV	Deze algemene reserve (inclusief gerealiseerd resultaat) dient als buffer om onvoorziene calamiteiten in de exploitatie op te vangen.	Geen
Mobiliteitsfonds	<p>Het doel hiervan is om als regio en samenwerkende gemeenten een collectieve onderhandelingskracht te creëren richting de projecteigenaren.</p> <p>De projecten die op een bijdrage uit het Mobiliteitsfonds mogen rekenen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Knooppunt Hoevelaken (€ 1.000.000) 2. Knooppunt A1/A30 (€ 1.000.000) 3. Brug bij Rhenen (€ 3.000.000) 4. Frequentie verhoging Valleilijn (€ 1.000.000) 5. Netwerkvisie (€ 50.000) <p>Dit is vastgelegd bij het besluit tot oprichting van het Mobiliteitsfonds op 13 december 2013.</p>	6,05 miljoen

Rente

Ten aanzien van de rente van de reserves is het algemene beleidsuitgangspunt om deze ten gunste van de exploitatie te brengen en bij de baten te verantwoorden.

Conclusie

Kenmerkend voor het risicoprofiel van Regio Foodvalley is dat de regio beperkt risico loopt en dat daarvoor een Algemene reserve is gevormd.

Financiële kengetallen:

Vanaf 2016 worden in de paragraaf financiën enkele financiële kengetallen opgenomen. De berekeningsmethode is via een ministeriële regeling voorgeschreven. Hiermee wordt de (onderlinge) vergelijkbaarheid (van gemeenschappelijke regelingen) bevorderd.

Kengetal	Rekening 2022	Rekening 2021
Netto schuldquote	-67%	-78%
Solvabiliteitsratio	56%	59%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

De solvabiliteitsratio daarentegen geeft het eigen vermogen weer als percentage van het totale balanstotaal. Ten opzichte van 2021 is de solvabiliteit voor Regio Foodvalley licht gedaald; het percentage van de netto schuldquote is ook gedaald.

Financiering

Inleiding

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de regio beschrijft hoe zij in 2022, op basis van het treasurystatuut, de investeringen heeft gefinancierd. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en de risico's die daarmee samenhangen. Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet fido). De regio hanteert het treasurystatuut van de gemeente Ede.

Rentelasten/baten

De regio heeft in 2012 met de BNG een rekening-courant-overeenkomst gesloten en doet mee met het voor gemeenschappelijke regelingen verplicht gestelde schatkistbankieren.

Rentelasten

Er is in 2022 geen sprake van rentelasten.

Renteresultaat

Er is in 2022 renteresultaat.

Renteresultaat

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	0
b. De externe rentebaten (idem)	-18.622
Saldo rentelasten en rentebaten	-18.622
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
d1. Rente over eigen vermogen	0
d2. Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-18.622
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	-18.622

Toerekening rente aan taakvelden

Er is in 2022 geen rente toegerekend.

Financieringspositie

Er is een rekening-courant overeenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten nv dat een tegoed heeft van €50.292. Verder heeft de rekening bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren) een tegoed van €5.097.293. Regio Foodvalley kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

Om het herfinancieringsrisico voor de samenwerkingsverbanden te beperken is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm.

Om de risico's van hogere renten bij noodzakelijke herfinancieringen en/of renteherzieningen te beperken, mag het totaal van de leningen die moeten worden geherfinancierd of waarvan de rente moet worden herzien, jaarlijks niet meer dan 20% van de totale vaste schuld per 1 januari bedragen.

Renterisiconorm

Berekening renterisiconorm	Begroot	Realisatie
Lasten	3.674.989	5.443.917
Percentage regeling	20%	20%
Renterisiconorm, in bedrag	734.998	1.088.783

Berekening renterisico		
Renteherzieningen	0	0
Aflossingen	0	0
Renterisico	0	0

Toets aan renterisiconorm		
Renterisiconorm, in bedrag	734.998	1.088.783
Renterisico	0	0
Ruimte (+) / overschrijding (-)	734.998	1.088.783

Zoals aangegeven in de vorige alinea kent de regio geen langlopende financieringsmiddelen en blijft hierdoor in 2022 binnen de norm.

Geldstromenbeheer

De informatie om op basis van maandelijkse standen de kasgeldlimiet te berekenen is beschikbaar voor heel het jaar 2022. De betreffende cijfers, conform voorschriften per kwartaal gemiddeld, zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Omvang begroting 2022	3.774.989	3.774.989	3.774.989	3.774.989
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,2%)	309.549	309.549	309.549	309.549
2. Omvang vlottende schuld				
Schuld in rekening courant	0	0	0	0
3. Vlottende middelen				
Tegoeden in rekening-courant	4.446.000	5.290.000	6.157.000	5.838.000
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-4.446.000	-5.290.000	-6.157.000	-5.838.000
Ruimte (+) Overschrijding (-) (1-4)	4.755.549	5.599.549	6.466.549	6.147.549

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 is de regio verplicht liquiditeitsoverschotten af te storten bij het Rijk. Het saldo van deze in 's Rijksschatkist gestorte middelen bedraagt per 31 december 2022 € 5.097.293 (2021: € 4.359.518).

Bedrijfsvoering

Inleiding

Artikel 14 van het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) verplicht de regio om in elk geval de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering weer te geven.

Financiën

De cijfers van de begroting zijn het referentiekader voor deze jaarrekening. De hoofdingeling van het jaarverslag in een algemeen en een financieel deel van voorgaande jaren is gehandhaafd. Er is rekening gehouden met de BBV-voorschriften.

De secretaris directeur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven.

De zogenaamde transparante c.q. doorschuif BTW kan door de betreffende gemeente worden gedeclareerd via het zogenaamde btw-compensatiefonds. In dit verslagjaar is deze BTW in de exploitatie verantwoord.

Frauderisico's en -maatregelen

In 2023 zijn we voornemens om een frauderisicoanalyse te (laten) uitvoeren.

Informatietechnologie

Regio Foodvalley valt onder het ICT-landschap van de gemeente Ede. De gemeente Ede laat door haar accountant periodiek een IT-audit uitvoeren.

Integriteitsbeleid

Bij indiensttreding leggen alle medewerkers een eed of gelofte af inzake het integer handelen. Integriteit van het openbaar bestuur is voorwaarde voor een betrouwbare overheid.

Verbonden partijen

Regio Foodvalley heeft geen verbonden partijen, zoals bedoeld in de BBV-voorschriften.

Wet open overheid

De Wet open overheid bepaalt dat in de begroting aandacht besteed moet worden aan de beleidsvoornemens inzake de invoering van deze wet. De wet is per 1 augustus 2022 van kracht geworden. De begroting 2022 is voor die tijd opgesteld en derhalve zijn er geen beleidsvoornemens aangaande de Wet open overheid opgenomen.

De overige paragrafen BBV zijn niet van toepassing op Regio Foodvalley.

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING- EN RESULTAATBEPALING

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Algemene uitkeringen;
- Dividend;
- Saldo van de financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Voor Regio Foodvalley zijn de algemene dekkingsmiddelen niet van toepassing, met uitzondering van het saldo van de financieringsfunctie. Deze is voor 2022 nihil.

Balans

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende passiva:

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen:

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Valuta's

Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

BALANS

In onderstaande tabel is de balans (activa en passiva) weergegeven.

Activa		bedragen x €1	
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021	
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	6.086.409	5.094.151	
Vorderingen op openbare lichamen	966.491	734.632	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.097.293	4.359.518	
Overige vorderingen	22.625	0	
Liquide middelen	50.292	141.367	
Bankrekeningen	50.292	141.367	
Overlopende activa	25.057	39.358	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	16.000	39.358	
Vooruitbetaalde bedragen	9.057	0	
Totaal vlottende activa	6.161.758	5.274.875	
Totaal Activa	6.161.758	5.274.875	
Passiva			
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021	
Eigen vermogen	3.455.584	3.123.929	
Algemene reserves	363.219	286.036	
Bestemmingsreserves	3.015.710	2.645.710	
Gerealiseerd resultaat	76.655	192.184	
Totaal vaste passiva	3.455.584	3.123.929	
Vlottende schulden met een looptijd < 1 jr.	121.848	53.504	
Overige schulden	121.848	53.504	
Overlopende passiva	2.584.326	2.097.442	
Nog te betalen bedragen (verplichtingen)	318.066	279.552	
Voorschotbedragen ov. overheidslichamen	2.212.260	1.803.852	
Voorschotbedragen rijk	54.000	14.038	
Totaal vlottende passiva	2.706.174	2.150.946	
Totaal Passiva	6.161.758	5.274.875	

Toelichting op de balans

Activa – Vlottende activa

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

- Vorderingen op openbare lichamen
De post vorderingen openbare lichamen bedraagt ultimo 2022 € 966.491 (2021 € 734.632). De openstaande vorderingen met een grootte vanaf € 50.000 zijn:
  - Diverse gemeenten € 450.267 inzake transparante BTW 2022
  - Gemeente Wageningen € 164.177 inzake MKB-deal 2022
  - Provincie Gelderland € 116.784 declaratie kosten verstedelijking 2022
  - Gemeente Renswoude € 108.000 Gelden energieprogramma 2022
  - Gemeente Ede € 59.358 Kosten Regiodeal 2022
- Uitzettingen in 's Rijksschatkist
Voor het verplichte schatkistbankieren is € 5.097.293 (2021 € 4.359.518) uitgezet bij het ministerie van Financiën. De bedragen die gemiddeld buiten 's Rijksschatkist zijn gehouden zijn weergegeven in het overzicht hieronder.
- Overige vorderingen
Per saldo bedragen de overige vorderingen op 31 december 2022 € 22.625 (31 december 2021 € 0).

Schatkistbankieren

Regio Foodvalley is op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) sinds eind 2013 verplicht tot deelname aan schatkistbankieren. Dit betekent dat bij overschrijding van een te berekenen drempelbedrag afroning plaatsvindt en het overschot gestort wordt op een rekening van het Rijk. In onderstaande tabel wordt de berekening weergegeven voor de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren. Uit de berekening blijkt dat geen sprake is geweest van overschrijding van het drempelbedrag.

Overzicht Schatkistbankieren 2022

NL85BNGH028.51.18.684

Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1. Drempelbedrag verslagjaar	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
2. Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	175.000	190.000	203.000	175.000
3^a. Ruimte onder het drempelbedrag	825.000	810.000	797.000	825.000
3^b. Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Het saldo van de bankrekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is € 50.292 (2021 € 141.367).

Activa – Overlopende activa

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel en vooruitbetaalde bedragen

De post de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel en vooruitbetaalde kosten bedraagt ultimo 2022 € 16.000 (2021 € 39.358).

De post bestaat uit:

Instantie	Saldo 01-01-2022	Ontvangen bedragen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Saldo 31-12-2022
Ministerie LNV	39.358	39.358	0	0	0
Provincie Gelderland	0	0	0	16.000	16.000

- Vooruitbetaalde bedragen

Per saldo bedragen de vooruitbetaalde bedragen op 31 december 2022 € 9.057

(31 december 2021 € 0).

Passiva - Eigen vermogen

Omschrijving van de reserve	Boekw aarde 01-01-2022	Resultaat- bestemming 2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekw aarde 31-12-2022
Algemene reserve	286.035	192.184	0	115.000	363.219
Bestemm.reserve Verkeer & Vervoer	2.645.710	0	370.000	0	3.015.710
Gerealiseerd resultaat	192.184	-192.184	76.655	0	76.655
Totaal	3.123.929	0	446.655	115.000	3.455.584

Algemene reserve

De algemene reserve is toegenomen met € 192.184 als gevolg van resultaatbestemming 2021.

Conform bestuursbesluit 25 maart 2022 is besloten om ten behoeve van de Verstedelijkingsstrategie voor 2022 procesgeld en werkbudget van € 115.000 vrij te maken en te dekken vanuit een onttrekking uit de Algemene reserve.

Bestemmingsreserve Verkeer & Vervoer

Deze bestemmingsreserve, ook aangeduid als Mobiliteitsfonds, heeft als doel:

- Voorzien in de mogelijkheid van tijdige gezamenlijke cofinanciering voor de projecten;
- Slagvaardig optreden door het beschikbaar hebben van cofinanciering;
- Creëren van een sterke onderhandelingspositie van de regio en de gemeenten richting de projecteigenaar;
- Aantrekken van additionele financiering van andere partijen zoals het bedrijfsleven.

Eén en ander is vastgelegd in het Reglement Mobiliteitsfonds van de Regio Foodvalley.

Aan deze bestemmingsreserve is via resultaatbestemming 2022 € 370.000 toegevoegd, zijnde de storting van de bijdrage van de deelnemende gemeenten voor het zogenaamde Mobiliteitsfonds (zie kolom vermeerdering).

Gerealiseerd resultaat

Het saldo van deze post, oftewel de boekwaarde per 31 december 2022 ad € 76.655

(per 31 december 2021 € 192.184), is het voordelige gerealiseerde totaalsaldo van de baten en de lasten. Het resultaatbestemmingsvoorstel 2022 is opgenomen in de aanbiedingsbrief van het bij de jaarrekening behorende jaarverslag. Het resultaat zal voor € 76.655 ten gunste van de Algemene reserve gebracht worden. Na dotatie zal de Algemene Reserve € 439.874 bedragen.

Passiva - Vlottende passiva

Vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar

- Overige schulden
Onder de overige schulden zijn de facturen opgenomen die nog betrekking hebben op het boekjaar 2022 en in 2023 betaalbaar zijn gesteld. Deze overlopende crediteurenfacturen vertegenwoordigen ultimo 2022 een waarde van € 121.848 (ultimo 2021: € 53.504) en hebben o.a. betrekking op:
  - Af te dragen loonheffing december en 13^e maand 2022 € 64.998
  - Af te dragen pensioenpremie december 2022 € 16.474
  - Af te dragen BTW € 10.985
  - Crediteuren € 28.985

Passiva – Overlopende passiva

Nog te betalen bedragen (verplichtingen)

In het boekjaar is de balanspost nog te betalen bedragen gemuteerd van € 279.552 naar € 318.066 door op 2022 gedateerde crediteurenfacturen.

Voorschotbedragen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel

Regio Foodvalley heeft diverse programma's waaraan projecten gekoppeld zijn. Voor deze projecten worden bijdragen ontvangen van gemeenten, provincies en derden.

Het verschil tussen de ontvangen bijdragen en de al gemaakte kosten zijn als vooruit ontvangen verantwoord.

Overige Nederlandse overheidslichamen

Programma	Saldo 1 januari 2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug-betalingen	Saldo 31 december 2022
Landbouwtransitie	643.622	435.552	359.971	0	719.203
Voeding voor gezond leven	161.517	313.502	288.684	0	186.335
Energietransitie	229.802	667.002	551.126	0	345.678
Human Capital	71.045	329.338	158.283	0	242.100
Innovatie, clustervorming en circulaire economie	93.356	512.983	520.455	0	85.884
Fysieke randvoorwaarden	391.664	522.961	430.480	108.397	375.748
Quality of living	112.845	584.906	440.439	0	257.312
Bijdrage FOODnl	10.000	0	10.000	0	0
Brede Welvaart	40.000	0	40.000	0	0
Landbouwperspectief	50.000	0	50.000	0	0
Totaal	1.803.851	3.366.244	2.849.438	108.397	2.212.260

Rijk

Programma	Saldo 1 januari	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug-betalingen	Saldo 31 december
RVO/schone lucht akkoord	54.000	0	0		54.000
Proeftuin voedselverspilling	-39.962	39.962	0		0
Totaal	14.038	39.962	0	0	54.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De opbouw van het restant aan vakantiedagen dat vanuit 2022 is meegenomen naar 2023 vertegenwoordigd een waarde van € 35.985.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Wet Normering Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Regio Foodvalley (RFV). Het voor de RFV toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 €216.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.

De leden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van de RFV vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT, maar ontvangen van de RFV geen bezoldiging. De directeur van de RFV moet eveneens worden aangemerkt als topfunctionaris zoals bedoeld in de WNT. Van elke topfunctionaris (verplichte melding) en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm, moet de RFV op grond van de WNT en het gewijzigde artikel 28 BBV in de toelichting op het “overzicht van baten en lasten in de jaarrekening” het volgende opnemen:

Topfunctionarissen

Format 1a:

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	Arjen Droog
Functiegegevens	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.863
Beloningen betaalbaar op termijn	21.164
<i>Subtotaal</i>	<i>138.027</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	138.027
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2021	
bedragen x € 1	Arjen Droog
Functiegegevens	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.617
Beloningen betaalbaar op termijn	20.513
<i>Subtotaal</i>	<i>129.130</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
Bezoldiging	129.130

1d. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.800 of minder.

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
R. Verhulst	Voorzitter
B. Wijnne	Lid
L. Meijer	Lid (gestopt 10 juni 2022)
G.J. Kats	Lid
G. Renkema	Lid
P. Doornenbal- v.d. Vlist	Lid
H. van der Pas	Lid
G. van Deelen	Lid
M. Hulshof	Lid
A. Versteeg	Lid (met ingang van 10 juni 2022)

Taakvelden

IV3 Taakvelden Foodvalley					
REALISATIE					
			baten	lasten	Totaal
Kostendragers	04	Overhead	€ 2.212.445,00-	€ 2.015.443,00	€ 197.002,00-
	05	Treasury	€ 18.655,00-		€ 18.655,00-
	25	Openbaar vervoer	€ 744.035,00-	€ 374.035,00	€ 370.000,00-
	31	Economische ontwikkeling	€ 2.545.437,00-	€ 2.684.439,00	€ 139.002,00
	010	Mutaties reserves		€ 370.000,00	€ 370.000,00
Totaal			€ 5.520.572,00-	€ 5.443.917,00	€ 76.655,00-

OVERZICHT BATEN EN LASTEN 2022

Programma Regiokantoor en Werkprogramma's

Uitvoerende afdeling	Uitgaven/Inkomsten	Budget primitief	Budget wijziging	Budget definitief	Werkelijk	Vrije ruimte
Kosten Regiokantoor		-370.000	0	-370.000	-446.655	76.655
001 Regiokantoor	Inkomsten	-1.863.000	0	-1.863.000	-2.648.400	785.400
	Uitgaven	1.493.000	0	1.493.000	2.082.079	-589.079
001 Regiokantoor		-370.000	0	-370.000	-566.321	196.321
002 Economic Board	Inkomsten	-45.000	0	-45.000	-75.004	30.004
	Uitgaven	45.000	0	45.000	194.670	-149.670
002 Economic Board		0	0	0	119.666	-119.666
Programmakosten		0	0	0	0	0
003 Landbouwtransitie	Inkomsten	-319.789	0	-319.789	-359.971	40.182
	Uitgaven	319.789	0	319.789	359.971	-40.182
003 Landbouwtransitie		0	0	0	0	0
004 Voeding voor gezond leven	Inkomsten	-232.800	0	-232.800	-288.080	55.280
	Uitgaven	232.800	0	232.800	288.080	-55.280
004 Voeding voor gezond leven		0	0	0	0	0
005 Energietransitie	Inkomsten	-217.900	0	-217.900	-551.126	333.226
	Uitgaven	217.900	0	217.900	551.126	-333.226
005 Energietransitie		0	0	0	0	0
006 Human Capital	Inkomsten	-353.900	0	-353.900	-158.283	-195.617
	Uitgaven	353.900	0	353.900	158.283	195.617
006 Human Capital		0	0	0	0	0
007 Innovatie, clusterv. en circ. economie	Inkomsten	-203.900	0	-203.900	-460.391	256.491
	Uitgaven	203.900	0	203.900	460.391	-256.491
007 Innovatie, clusterv. en circ. economie		0	0	0	0	0
008 Fysieke randvoorwaarden	Inkomsten	-299.800	0	-299.800	-538.877	239.077
	Uitgaven	299.800	0	299.800	538.877	-239.077
008 Fysieke randvoorwaarden		0	0	0	0	0
009 Quality of living	Inkomsten	-238.900	0	-238.900	-440.439	201.539
	Uitgaven	238.900	0	238.900	440.439	-201.539
009 Quality of living		0	0	0	0	0
Reserve		370.000	-115.000	255.000	255.000	0
009 Quality of living	Inkomsten	0	-115.000	-115.000	-115.000	0
001.1 Mobiliteitsfonds	Uitgaven	370.000	0	370.000	370.000	0
Mutatie reserve		370.000	-115.000	255.000	255.000	0
Eindtotaal		0	-115.000	-115.000	-191.655	76.655

Toelichting op de baten en lasten

De baten en lasten inclusief reservemutaties over 2022 bedragen respectievelijk € 5.520.572 en € 5.443.917. Het verschil tussen baten en lasten resulteert in een voordelig resultaat vóór bestemming van € 76.655

Conform bestuursbesluit 25 maart 2022 is besloten om ten behoeve van de Verstedelijkingsstrategie voor 2022 procesgeld en werkbudget van € 115.000 vrij te maken en te dekken vanuit een onttrekking uit de Algemene reserve.

Daarnaast is conform het reglement Mobiliteitsfonds € 370.000 gestort in de bestemmingsreserve Mobiliteitsfonds.

Verschil tussen de realisatie 2022 en de begroting 2022

In de programmaverantwoording (hoofdstuk 1.1) is per programma een toelichting gegeven op de belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie.

Transparante BTW

De bij de lasten gerealiseerde BTW die bij de deelnemende gemeenten separaat in rekening is gebracht en die gemeenten kunnen verhalen bij de fiscus in het kader van het btw-compensatiefonds bedraagt € 450.267

Overzicht incidentele baten en lasten

In dit overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen:

1. Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Bijvoorbeeld in het kader van de bezuinigingen besluit de gemeente in jaar t+3 geen subsidies meer te verstrekken; de daarmee samenhangende lasten worden in t+2, t+1 en t nog als structureel beschouwd.
2. Na afloop van een begrotingsjaar zullen bij het opmaken van de jaarrekening altijd wel enige (relevante) verschillen tussen de werkelijkheid en de begroting blijken. Het is van belang dat bij de analyse wordt gezien in hoeverre er alsnog sprake is geweest van niet begrote incidentele baten en lasten. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid blijven naar hun aard "structureel".
3. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.
4. Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit klasseren als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

Incidentele baten en lasten 2022

Programma	Lasten	Baten
Overhead	0	73.375
Programmakosten	0	115.000

Incidentele baten:

Overhead:

- Doorbelasting loonkosten project verstedelijking € 54.720
- Rente op schatkistbankieren € 18.655

Programmakosten:

- Onttrekking algemene reserve voor project Verstedelijkingsstrategie € 115.000

Begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Het budgetrecht is een recht van het Algemeen Bestuur. Het budgetrecht van het Algemeen Bestuur houdt in dat het Dagelijks Bestuur in principe alleen uitgaven mag doen en verplichtingen mag aangaan na toestemming van het Algemeen Bestuur. Met de vaststelling van de begroting en de begrotingswijzigingen geeft het Algemeen Bestuur het Dagelijks Bestuur deze toestemming.

Begrotingsrechtmatigheid houdt in dat de uitgaven binnen de begrote budgetten moeten blijven. Begrotingsoverschrijdingen worden door de accountant als onrechtmatig beschouwd. Het komt voor dat uitgaven of inkomsten niet passen binnen de begroting. De uitgave of inkomst is dan eigenlijk onrechtmatig. Het Algemeen Bestuur heeft de inkomst of uitgave niet goedgekeurd. Toch zijn er uitgaven en inkomsten die niet binnen de begroting passen maar die duidelijk wel rechtmatig zijn.

Begrotingsoverschrijdingen die niet bij het Algemeen Bestuur bekend zijn beschouwt de accountant als onrechtmatig. Daarom worden via deze paragraaf de overschrijdingen voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Na instemming van het Algemeen Bestuur met deze overschrijdingen is er formeel geen sprake meer van overschrijdingen en begrotingsonrechtmatigheid in het kader van de controleverklaring van de accountant.

Formeel is het voldoende om alleen de overschrijdingen aan de lastenkant te laten vaststellen om deze alsnog als rechtmatig te laten beschouwen. Deze paragraaf omvat een overzicht van de afwijkingen in de lasten tussen de begroting na wijzigingen en de werkelijke lasten. De afwijkingen in de lasten kunnen in vier categorieën ingedeeld worden, te weten:

1. Compensatie door direct gerelateerde opbrengsten;
2. Passend binnen bestaand beleid;
3. Openeinderegeling;
4. Overige.

Bij een aantal programma's laten de lasten een overschrijding zien.

Programma x € 1.000	Begroting na wijziging	Werkelijk	Vershil	Categorie
Regiokantoor	1.863	2.452	589	1
Economic Board	45	195	150	1
Landbouwtransitie	320	360	40	1
Voeding voor gezond leven	233	288	55	1
Energietransitie	218	551	333	1
Human Capital	354	158	-196	1
Innovatie, clustervorming en circulaire economie	204	460	256	1
Fysieke randvoorwaarden	300	539	239	1
Quality of Living	239	440	201	1

Bij een aantal programma's zijn de werkelijke lasten hoger dan de definitief begrote lasten voor 2022. Deze begrotingsoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley te Ede

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley te Ede gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 10 november 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2022;
2. de balans per 31 december 2022;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 8 februari 2023, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 10 november 2022 en het Controleprotocol Wet WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 54.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

47 | Jaarstukken 2022 | 6 april 2023

Lid van:

stolwijk **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan het Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.134 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening
Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 10 november 2022, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder of deelnemende gemeenten. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Doetinchem, 6 april 2023

Stolwijk Kelderman

drs. G.J. Bouwhuis RA

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

50 | Jaarstukken 2022 | 6 april 2023

Lid van:

stolwijk **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

KERNGEGEVENS

Secretariaat Regio Foodvalley

Bezoekadres: Raadhuisstraat 117
6711 DS Ede

Postadres: Postbus 9022
6710 HK Ede

Telefoon: 0318 680 667

Inwoneraantallen

Gemeente:	Aantal inwoners per 1-1-2022 *
Barneveld	60.586
Ede	119.997
Nijkerk	44.317
Renswoude	5.653
Rhenen	20.262
Scherpenzeel	10.322
Veenendaal	67.666
Wageningen	39.924
Totaal	368.727

* Bron: CBS

